

**Biznesa augstskola „Turība”
Giedrius Nemeikšis**

PROMOCIJAS DARBA KOPSAVILKUMS

**BANKAS GARANTIJAS TIESISKAIS
REGULĒJUMS LIETUVĀ**

Studiju programma: Juridiskā zinātne

**Izstrādāts doktora grāda iegūšanai
Juridiskās zinātnes nozarē,
Civiltiesību apakšnozarē**

Rīga 2017

Zinātniskais vadītājs: Prof. Dr. iur. Vigintas Višinskis

Oficiālie recenzenti:

Promocijas darba aizstāvēšana notiks Biznesa augstskolas „Turība” Juridiskās zinātnes nozares promocijas padomes atklātajā sēdē plkst. Biznesa augstskolas “Turība” Juridiskajā fakultātē, Rīgā, Graudu ielā 68, . telpā.

Ar promocijas darbu un tā kopsavilkumu var iepazīties Biznesa augstskolas “Turība” bibliotēkā, Rīgā, Graudu ielā 68.

Juridiskās zinātnes nozares promocijas padomes priekšsēdētājs:
Prof. Dr. iur. Aivars Endziņš

Juridiskās zinātnes nozares promocijas padomes sekretārs:
Prof. Dr. iur. Ingrīda Veikša

© 2017
© Biznesa augstskola „Turība”, 2017

IEVADS

Pasaules ekonomikas krīze, kas sākās 2008. gadā, kuras kaitīgā ietekme uz ekonomiku tiek pieredzēta līdz šim, jo īpaši attiecībā uz valstu mēģinājums nokārtot savus būtiskos budžeta parādus, ne tikai satricināja pasaules tirgus, bet ietekmēja arī civiltiesisko apgrozību, papildinot ar dažām neskaidrībām un nenoteiktību saskaņotās tiesiskās attiecības, t.i., darījuma partneru nostāju krīzes laikā, un pēc tam tā kļuva arvien mazāk paredzama un nākošo darījumu partneru pienākums arvien biežāk bija pareizi novērtēt otras potenciālās puses finanšu stāvokli un tās iespēju pildīt saskaņā ar to uzņemtās saistības. Jāatzīmē, ka pašreizējā situācijā traucē tas, ka ekonomistu brīdinājumiem pasaules plašsaziņas līdzekļos par gaidāmo pasaules ekonomiskās krīzes otro vilni, kas, visticamāk, dos triecienu pasaules ekonomikai un vispārējai civiltiesiskajai apgrozībai vēl vairāk, vēl arvien ir ievērojama ietekme uz uzņēmējdarbību, kas cenšas pārliecinoši darboties nepārtraukti mainīgajos ekonomiskajos apstākļos¹ (Wolfe, 2015; Katasonov, 2015). Tādēļ, pēc šādām attiecībām, kad kreditora uzticība parādniekam ir ievērojami samazinājusies, uzņemto saistību papildu drošība kļūst par faktoru, kas ne tikai ļauj rasties jaunām civiltiesiskajām attiecībām, bet arī samazina līguma neizpildīšanas risku. Šā iemesla dēļ par vienu no aktuālākajiem jautājumiem kļuva efektīvu pasākumu izvēle saistību izpildei, kas vislabāk nodrošinātu pušu intereses līgumtiesiskajās attiecībās.

Ne tikai ekonomiski grūtie apstākļi mudina uzņēmumus veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai aizsargātu savas intereses un lai samazinātu iespējamus zaudējumus vai risku, ka otra puse

---

¹ Wolfe J.T. (2015). *The Coming Financial Crisis: A Look Behind the Wizard's Curtain*. 2th ed. New York: Lisa Hagan Books, p. 69; Katasonov V. (2015). *The Second Wave of the Global Financial Crisis Is Just around the Corner*: <http://www.strategic-culture.org/news/2015/03/06/second-wave-global-financial-crisis-just-around-the-corner.html> [aplūkots 16.05.2016].

nepilda uzņemtās saistības, bet rodas arī vajadzība meklēt efektīvākos instrumentus saistību izpildei, kas sniegtu nozīmīgāku drošību pret iespējamo otras līgumslēdzējas puses saistību neizpildi vai citām neparedzētām negatīvajām parādībām. Šī iemesla dēļ garantija kļuva par visā pasaulē populāru saistību izpildes instruments. Garantija ir piesaistījusi starptautiskās komercdarbības prakses biznesa subjektu uzmanību, īpaši sakarā ar savu abstrakto raksturu, kas droši nošķir garantijas saistības no līgumsaistībām, nodrošina šādu garantiju un kam ir neatsaucams un nepieļaujams raksturs. Tomēr šīs īpatnības nebija pietiekamas uzņēmējdarbības subjektiem, kas nodarbojas ar starptautiskās komercdarbības praksi, kā rezultātā tika izstrādāti jauni, drošāki garantijas veidi, kuru atbilstība starptautiskās tirdzniecības prakses vajadzībām ir vairāk pietiekama, t. i., pirmā pieprasījuma garantija (pazīstama arī kā bankas garantija), kura kopējās darbības pamatā ir *solvet et repete* princips, t. i., galvnieka saistības samaksāt garantijā noteikto summu kreditoram saskaņā ar tā prioritātes prasību pret parādnieka iespēju apstrīdēt šādu maksājumu. Šāda garantija sniedz daudz vairāk vērā ņemamu drošību un “komfortu” kreditoram, kurš mēģina nodrošināt savas intereses un samazināt darbības risku, kā arī pašam galvniekam, jo viņam nav pienākuma iedziļināties iekšējās kreditora-parādnieka attiecībās, izpildot neformālā tiesneša pienākumus un risinot jautājumu par līgumsaistībām, kas nodrošinātas ar garantiju, un neatkarīgi no tā, vai tās ir ievērotas vai nav ievērotas, kas bieži vien tiek atrisināts tikai strīdos tiesā.

Lai gan Eiropas Savienībā pastāv vienotais tirgus, kur tiek veicināta starptautiskā tirdzniecība starp dalībvalstīm, vēl arvien saglabājas konkrētas barjeras, kas saistītas ar valstu nacionālajiem tiesību aktiem, kuros tiek patstāvīgi mēģināts regulēt atsevišķas civiltiesiskās attiecības, visus saistību izpildes līdzekļus un to ietvertās darbības īpatnības, uz kurām attiecas garantijas tiesiskās attiecības un darbība (Lietuva un Latvija nav izņēmums). Valstu atsevišķi noteiktā šo saistību izpildes

regulējuma nesavienojamība un nesaderība tiek uzskatīta par vienu no būtiskākajiem šķēršļiem ne tikai vienota Eiropas Savienības tirgus efektīvai darbībai, bet arī uzņēmējdarbības integrācijai pasaules tirgū vai starptautiskās uzņēmējdarbības attīstībai citu lielāku reģionālā rakstura tirgu, piemēram, Amerikas un Āzijas tirgu virzienā. Ņemot vērā valstu īpašo regulējumu, kas ietver garantijas un pirmā pieprasījuma garantijas tiesiskās attiecības un nav pilnībā atbilstošs starptautiskajiem dokumentiem, kurus nosaka atbilstoši turpmāk minētie starptautiskie dokumenti, ārzemju uzņēmējdarbības subjektiem, kuri vēlas sākt uzņēmējdarbību vai nu Lietuvā, vai citās šajā promocijas darbā apskatītajās valstīs, proti, Krievijā un Latvijā, rodas ievērojamas operatīvās izmaksas, cenšoties pielāgoties valsts regulējuma specifikai. Ar to bieži tiek veicināts, ka šādi uzņēmējdarbības subjekti uz starptautiskajiem dokumentiem balstītus saistību izpildes veidus “adaptē” valsts regulējumam atsevišķās valstīs, proti, pirmā pieprasījuma garantijai; taču pat tas nenodrošina, ka netiek pārkāptas šādu personu intereses, bet strīda gadījumā un tiesas izmeklēšanā par šādām tiesiskajām attiecībām kā pamats tiks ņemta valsts likumdošana.

Ņemot vērā vajadzību novērst šķēršļus un atvieglot starptautiskās tirdzniecības darbību un nodrošināt tiesisko noteiktību, dažādas starptautiskas organizācijas sāka publicēt nesaistošus dokumentus, kas paredzēti, lai saskaņotu garantijas piemērošanu starptautiskajā tirdzniecībā. Viens no šādiem dokumentiem ir ANO Konvencija par neatkarīgām starptautiskajām garantijām un rezerves akreditīviem (turpmāk *UNCITRAL*)², kas ir konvencija, ko sagatavojusi Starptautisko tiesību komiteja Ņujorkā un kas apstiprināta ar Apvienoto Nāciju

---

² United Nations Convention on Independent Guarantees and Stand-by Letters of Credit:

<http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/payments/guarantees/guarantees.pdf> [aplūkots 16.05.2016].

Organizācijas Ģenerālās asamblejas 1995. gada 11. decembra Rezolūciju Nr. 50/48, kas bija paredzēta, lai saskaņotu un modernizētu noteikumus par neatkarīgām garantijām (bankas vai pirmā pieprasījuma garantiju) un akreditēšanu starptautiskajā tirdzniecībā. Tomēr ANO mēģinājumus saskaņot pirmā pieprasījuma garantiju un akreditīvu piemērošanas praksi izjauca Amerikas Starptautiskais banku likuma un prakses institūts, kas 1998. gadā sagatavoja vienīgi attiecībā uz rezerves akreditīviem piemērojamus īpašus noteikumus, proti, Starptautisko rezerves praksi [*International Standby Practices*]³, ar kuriem noteikts iepriekš minētās saistību izpildes metodes detalizētāks regulējums. Tāpat, atbildot uz starptautiskās komercdarbības praksi Starptautiskā tirdzniecības palāta ieviesa noteikumu kompleksu, proti, 1978. gada Vienotie noteikumi par līgumu garantijām [*The Uniform Rules for Contract Guarantees*] (turpmāk tekstā - *URCG* noteikumi)⁴, kas bija paredzēti, lai ne tikai saskaņotu praksi līguma garantijas instrumenta piemērošanai, bet arī veicinātu šajā jomā piemērotākās prakses iespējas. Tomēr, tā kā vēlāk tika nolemts nepiemērot *URCG* noteikumus pirmā pieprasījuma garantiju tiesiskajām attiecībām, tad 1991. gadā tika sastādīti Vienotie noteikumi par pieprasījuma garantijām [*Uniform Rules for Demand Guarantees*] (turpmāk tekstā – *URDG* noteikumi)⁵, kas bija paredzēti piemērošanai tikai pieprasījuma garantijām. Jāatzīmē, ka atšķirībā no *UNCITRAL* konvencijas, *URDG* noteikumus pastāvīgi pārskata un atjauno Starptautiskā tirdzniecības kamera, ņemot vērā starptautiskās

---

³ The International Standby Practices – ISP98. International Chamber of Commerce's (ICC) Commission on Banking Technique and Practice. ICC publication No. 590: <http://store.iccwbo.org/content/uploaded/pdf/ISP%2098-International-Standby-Practices.pdf> [aplūkots 16.05.2016].

⁴ ICC Uniform Rules for Contract Guarantees. International Chamber of Commerce Publication No. 325, 2002.

⁵ ICC Uniform Rules for Demand Guarantees Including Model Forms. International Chamber of Commerce Publication No. 758, 2010.

komercdarbības prakses vajadzības un problēmas, kas rodas to piemērošanā, tāpēc šis promocijas darba analīzes pamatā ir 01.07.2010. publicētais šo noteikumu jaunākais izdevums. Jāatzīmē, ka *URDG* noteikumi tiek plaši pielietoti praksē; tomēr tie bija tikai starptautiskās organizācijas mēģinājums veidot vispārēju pieprasījuma garantiju praksi, tiem nav saistoša rakstura un tos nekādā gadījumā nevar uzskatīt par tiesību aktu. Tīkmēr *UNCITRAL* konvenciju, kam vēl arvien ir saistošs raksturs, līdz šim ir ratificējušas astoņas pasaules valstis, tādējādi tā oficiāli netiek plaši piemērota valstu tiesiskajā regulējumā, lai gan starptautiskajā komercdarbības praksē tā popularitātes ziņā ir līdzvērtīga *URDG* noteikumiem.

Visbeidzot, trešā iniciatīva, lai saskaņotu saistību izpildes praksi Eiropas Savienības līmenī kā starptautiska zinātnieku grupa, kuru finansē Eiropas komiteja, t.i., Eiropas civilkodeksa pētnieku grupa un Eiropas privāttiesību pētnieku grupa veica sagatavošanas juridisku pētījumu, kas paredzēts Eiropas privāttiesību izvērtēšanai un tās vispārējos noteikumu definēšanai; tāpat šis zinātnieku grupas ir noteikušas atsevišķas normas, kas paredzēti, lai regulētu drošības metodes, ar kuru rezultātu iepazīstināja apkopojošā dokumentā, kas publicēts 2007. gada sākumā, proti, „Vienotā modeļa projekts. Eiropas tiesību principi. Personiskā drošība” [*Draft Common Frame of Reference. Principles of European law. Personal security*] (turpmāk tekstā – *PECL* projekts)⁶. Jāņem vērā, ka, pretēji iepriekš minētajiem diviem starptautiskajiem dokumentiem, šis trešais starptautiskais dokuments ir tikai projekta stadijā, un *PECL* projekta autori atzīmē, ka šis avots ir tikai zinātnisks pētījums par Eiropas privāttiesībām, kas paredzēts, lai nodrošinātu pamatu faktiskai “politiskai”, kā autori to sauc,

---

⁶ Independent personal security. Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (*DCFR*).

http://ec.europa.eu/justice/policies/civil/docs/dcfr_outline_edition_en.pdf

[aplūkots 16.05.2016]

PECL projekta nākotnes versijai, kas būs obligāts Eiropas Savienības valstīs, neskatoties uz to, ka pašlaik tā iekļaušana tiesību aktos ir īslaicīgi iestrēgusi. Turklāt, zinātnieki uzskata, ka šis zinātniskais pētījums ne tikai sniegs vairāk zināšanu par Eiropas Savienības privāttiesībām, bet arī ļaus Eiropas Savienības dalībvalstīm konsolidēt savus nacionālos tiesību aktus, t.i., šajā zinātniskajā pētījumā atklātas privāttiesību līdzības un atšķirības dažādās Eiropas Savienības valstīs, kas veicina to privāttiesību attīstību, ņemot vērā to iekšējo privāttiesību regulējuma praksi, un atrisināt privāttiesību regulējuma problēmas, ņemot vērā *PECL* projekta noteikumus. Tas atbalsta objektīvu nepieciešamību pēc rūpīga un visaptveroša *PECL* projekta piedāvātā regulējuma novērtējuma, jo šis regulējums citu starptautisko dokumentu kontekstā agrāk vai vēlāk būs obligāts visā Eiropas Savienībā. Vēl jo vairāk, ņemot vērā Eiropas Savienības dalībvalstu atšķirīgās intereses un valstu tiesību sistēmu unikalitāti, ir jāizvērtē, vai *PECL* projekta piedāvātais regulējums ietver pamatotu nepieciešamību veikt būtiskas izmaiņas saistību izpildes instrumentu regulējumā un kā tas ietekmētu šo jomu Lietuvas un Latvijas tiesiskajā sistēmās. Turklāt *PECL* projekta regulējums piedāvā unikālu iespēju veikt daudz detalizētāku un visaptverošāku pirmā pieprasījuma garantijas tiesisko attiecību analīzi, pamatojoties uz dažādiem tiesiskā regulējuma skatījumiem, kas ir pieejamos trijos starptautiskajos dokumentos. Tas viss kopā arī nosaka analīzes svarīgumu un pasvīturo to, cik nozīmīgs šis pētījums ir starptautiskajai sabiedrībai un uzņēmumiem, kas nodarbojas ar starptautisko komercpraksi. Jāatzīmē, ka šajā *PECL* projektā noteiktajā pētījumā par regulējuma novērtējumu paredzētajiem neatkarīgajiem personas vērtspapīriem vai tādiem neatkarīgiem personas vērtspapīriem pēc pirmā pieprasījuma, kas ir būtībā līdzvērtīgi pirmā pieprasījuma garantijas tiesiskajām attiecībām, salīdzinājumā ar *URDG* noteikumiem vai *UNCITRAL* konvenciju vēl arvien trūkst tiesību doktrīnas.

Šajā gadījumā ir svarīgi norādīt, ka visi trīs iepriekš minētie starptautiskie dokumenti piedāvā atšķirīgu to regulētā priekšmeta (īpašs garantijas veids) definīciju, t. i., *UNCITRAL* konvencijas to definē kā neatkarīgu garantiju, *URDG* noteikumi – kā pieprasījuma garantijas, savukārt *PECL* projekts piešķir šīm attiecībām pat vēl plašāku definīciju, nosaucot to par neatkarīgiem personas vērtspapīriem pēc pirmā pieprasījuma. Tomēr, neskatoties uz to, ka šajos starptautiskajos dokumentos tiek lietoti tik atšķirīgi jēdzieni, tie patiesībā definē vienas un tās pašas tiesiskās attiecības, kuras raksturo vieni un tie paši struktūrelementi, t. i., tā ir personas vienpusēja apņemšanās veikt maksājumu saskaņā ar vienošanās tekstu pēc tam, kad viņš ir saņēmis kreditora pieprasījumu veikt maksājumu, un arī šim pieprasījumam ir jāatbilst vienošanās nosacījumiem. *UNCITRAL* konvencija un *URDG* noteikumi konsekventi papildina viens otru, bet *PECL* projekta komentāru autori tieši norāda, ka tā noteikumu mērķis – regulēt neatkarīgus personas vērtspapīrus pēc pirmā pieprasījuma – ir balstīts uz *UNCITRAL* konvencijas regulējumu un atsevišķu valstu tiesu praksi⁷. Tāpēc, kamēr šie jēdzieni aptver iepriekš minētos garantijas tiesisko attiecību konkrētos elementus, pētītajos starptautiskajos dokumentos lietotie atšķirīgie jēdzieni nedrīkst kļūt radīt šaubas par to atšķirīgo saturu. Līdz ar to, šī promocijas darba pētījuma vajadzībām, lai definētu triju iepriekš minēto starptautisko dokumentu reglamentētās tiesiskās attiecības, pētījumā tiks lietots īpašs termins, kas tiek plaši izmantots arī tiesību doktrīnā, un šis termins ir “pirmā pieprasījuma garantija”. Vienlaikus ir jānorāda, ka šis īpašais garantijas termins ir saistīts tikai un vienīgi ar iepriekš minēto starptautisko dokumentu garantiju jēdzieniem un

---

⁷ Christian von Bar et al. (2009). *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR)*. Study Group on a European Civil Code and the Research Group on EC Private Law (Acquis Group). Full Edition, Vol. 1. Munich: Sellier. European Law Publishers, p. 314.

neietver citus līdzīgus starptautiskajā komercpraksē izmantotus saistību izpildes nodrošinājuma instrumentus, t. i., *URCG* noteikumos definētās līguma garantijas, Starptautiskās tirdzniecības kameras Vienotajos noteikumos par līgumu garantijām⁸ aprakstītās līgumu garantijas vai *UNCITRAL* konvencijā minētās rezerves kredītvēstules un citus. Šie instrumenti vairāk vai mazāk atšķiras no iepriekš apspriestā pirmā pieprasījuma garantijas jēdziena un nav būtiski šī pētījuma kontekstā, kur mērķis ir analizēt Lietuvas tiesību aktos ietvertās bankas garantijas tiesiskā regulējuma efektivitāti un piemērotību, izvērtējot to ar starptautisko dokumentu piedāvātā pirmā pieprasījuma garantijas regulējuma palīdzību.

Šādas tendences pirmā pieprasījuma garantijas instrumentu saskaņošanā starptautiskās komercdarbības praksē nosaka objektīvo vajadzību gan izpētīt šo tiesisko attiecību starptautiskos dokumentu un principus, gan analizēt Lietuvas tiesību sistēmu saistībā ar iepriekš minētajām iniciatīvām, kur mūsdienu attieksme pret garantijas tiesisko institūtu un bankas garantiju sāka veidoties tikai ar jaunā Lietuvas Republikas Civilkodeksa (turpmāk tekstā Lietuvas Civilkodekss) stāšanās spēkā 2001. gadā⁹. Tā kā šī promocijas darba pētījums tiks balstīts uz Lietuvas tiesību sistēmas pieredzes analīzi, novērtējot ar izskatīto starptautisko dokumentu regulējuma palīdzību, ir jānorāda, ka civiltiesībās garantijas tiesisko institūtu regulē astoņas tiesību normas, kas ietvertas Lietuvas Civilkodeksa 6.90.-6.97. pantā; daži no tiem (Lietuvas Civilkodeksa 6.90.-6.92. pants) regulē šī civiltiesību institūta vispārējos jautājumos, bet pārējie Lietuvas Civilkodeksa panti nodrošina bankas garantijas konkrētu tiesisko regulējumu saskaņā ar iepriekš minētajiem starptautiskajiem dokumentiem. Ir jāpievērš uzmanība faktam, ka šīs bankas

---

⁸ ICC Uniform Rules for Contract Bonds. International Chamber of Commerce Publication No. 524, 2000

⁹ Civil Code of the Republic of Lithuania. Valstybės žinios, 06.09.2000, No. 74-2262

garantiju regulējošās tiesību normas nodrošina tā definīciju un reglamentē ar to saistītos galvenos jautājumus tieši tādā pašā veidā kā starptautiskie dokumenti, kas veido pirmā pieprasījuma garantijas konkrētu regulējumu, nosakot tos pašus īpaša garantijas veida elementus (Lietuvas Civilkodeksa 6.93. panta 1. daļa). Tā kā termins “bankas garantija” ir tiešs un novecojis pagātnes mantojums un to var izmantot kā adekvātu alternatīvu šī garantijas īpašā veida apzīmēšanai, termins “bankas garantija” tiks lietots, lai definētu Lietuvas Civilkodeksa konkrēto regulējumu, kas reglamentē pirmā pieprasījuma garantiju šajā valsts tiesību aktā. Turklāt šis termins tiks izmantots, lai definētu arī Krievijas Federācijas Civilkodeksa (turpmāk tekstā Krievijas Civilkodekss)¹⁰ konkrēto regulējumu, kas reglamentē pirmā pieprasījuma garantiju šajā valsts tiesību aktā, jo Krievijas likumdevējs ir pieņēmis lēmumu regulēt šo starptautisko instrumentu savā valsts tiesību sistēmā, un kopš 2006. gada, pēc dažu grozījumu izdarīšanas, Krievijas Civilkodeksa 368.-379. pants, izņemot dažas nianšes, nodrošina tieši tādu pašu bankas garantija tiesisko attiecību regulējumu kā Lietuvas Civilkodeksa 6.90.-6.97. pants. Neskatoties uz to, terminam “bankas garantija” un terminam “pirmā pieprasījuma garantija” ir viena un tā pati nozīme, ja vien citur tekstā nav īpaši norādīts citādi. Ir jānorāda, ka šis promocijas darbs aplūko tikai tādas saistības, kas pēc savas formas ir primāras un nav aksesoras attiecībā uz pamata līgumu, piemēram, galvojumu, kas eksistē Lietuvas un Krievijas tiesību sistēmās, bet pastāvošā sarežģītā situācijas Lietuvas tiesu praksē ar attiecībām starp diviem dažādiem civiltiesību instrumentiem – bankas garantiju un galvojumu – nosaka nepieciešamību pievērst šim jautājumam vairāk uzmanības, tomēr Lietuvas tiesību akti nepadara bankas

---

¹⁰ Civil Code of Russian Federation (Гражданский кодекс Российской Федерации). Российская газета, 24.02.1996, No. 38:

<http://docs.cntd.ru/document/9027690> [aplūkots 16.05.2016].

garantiju par zināma veida galvojumu, un galvojuma tiesiskās attiecības nav šī pētījuma priekšmets.

Pētāmās tēmas nozīmīgumu nosaka daudzi citi iemesli. Viens no tiem ir fakts, ka garantijas institūtam un, jo īpaši, bankas garantijai Lietuvas tiesībās ir pievērsts par maz uzmanības salīdzinājumā ar situāciju starptautiskajā komerciālajā praksē. Lai nevērtētu pirmā pieprasījuma garantijas sīki izstrādātu regulējumu minētajos starptautiskajos dokumentos, proti, *PECL* projektā, *URDG* noteikumos un *UNCITRAL* konvencijā, ārvalstu zinātnieki ir veikuši vairākus īpaši detalizētus pētījumus, kur analizētas šīs tiesiskās attiecības, kuru pamatā ir ne tikai pirmā pieprasījuma garantijas tiesisko attiecību tiesiskā prakse, kas veidojas citu valstu nacionālajās tiesībās, bet arī iepriekš minētie starptautiski nesaistošie dokumenti un sīki izstrādāti zinātniski pētījumi, kurus ir veikuši zinātnieki G. Affaki¹¹, R. Goode¹², U. Drobnig¹³, R. Bertrams¹⁴, Christian von Bar et al.¹⁵, M. Kurkela¹⁶, A. Mugasha¹⁷ u.c. Tikmēr situācija Lietuvā saistībā ar apspriežamo jautājumu ir salīdzinoši sarežģīta. Izvērtējot

---

¹¹ Affaki G. (2001). *ICC Uniform Rules on Demand Guarantees. A User's Handbook to the URDG*. ICC Publication No. 631, p 208.

¹² Affaki G., Goode R. (2011). *Guide to ICC Uniform Rules for Demand Guarantees URDG 758*. S.A: ICC Publishing, p 511.

¹³ Drobnig U. (2007). *Principles of European law. Personal security*. Selier: European law publishers, p 567.

¹⁴ Bertrams R. (2004). *Bank guarantees in International Trade: the law and practice of independent (first demand) guarantees and standby letters of credit in civil law and common law jurisdictions*. 3rd revised edition. Paris, New York: ICC Publishing, p 562.

¹⁵ Anderson, R. G., von Bar C., Clive C., Oliphant, K., Evans-Jones, R., & Steven, A. (2010). *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law: Draft Common Frame of Reference (DCFR)*. Oxford University Press; Ed by, Vol. 3, p 6100.

¹⁶ Kurkela M. (2008). *Letters of credit and bank guarantees under international trade law*. 2nd ed. New York: Oxford University Press, p 501.

¹⁷ Mugasha A. (2003). *The Law of Letters of Credit and Bank Guarantees*. Federation Press, p. 311.

pozitīvās tiesības, galvenais avots garantijas tiesiskā institūta un bankas garantijas tiesisko attiecību regulēšanā ir jaunais Civilkodekss, kas stājās spēkā Lietuvā vairāk nekā pirms 10 gadiem, kura lakoniskie noteikumi ir konsolidēti šī tiesību akta 6.90.-6.92. pantā un nosaka vispārīgās prasības, kas piemērojamas garantiju tiesiskajām attiecībām, bet 6.93-6.97. pantā paredzēts īpašs regulējums par bankas garantijas instrumentu, kuru nosaka Lietuvas likumdevējs, ievērojot šajā darbā analizētos starptautiskos dokumentus.

Lietuvas tiesās izveidojusies prakse arī nav pietiekama, tomēr Kasācijas instances tiesā vēl arvien tiek saskaņota zemāko tiesu instanču atšķirīga prakse un izskaidrotas pirmā pieprasījuma garantijas tiesisko attiecību īpatnības¹⁸. Turklāt Lietuvas tiesām ir grūti uztvert bankas garantiju kā abstraktu saistību, jo tās definē galvotāja saistību kā tādu, kas ir atkarīga no apstākļiem, kuri ir tieši saistīti¹⁹ ar pamata saistības saturu, tām ir grūti definēt bankas garantiju kā zināma veida vienpusēju saistību, paplašinot šīs tiesiskās attiecības līdz līguma apmēriem²⁰, un tikpat grūti tām ir izprast nepamatoti ierobežoto to subjektu loku, kuri var izdot bankas garantiju²¹. Neskatoties uz to, Lietuvas tiesu prakse

---

¹⁸ the Supreme Court of Lithuania, Civil division, 29th November 2012 ruling in civil case *UAB „Ikoda“ v. UAB „GLC Logistikos centras“*, No. 3K-3-537/2012,

¹⁹ the Court of Appeal of Lithuania, Civil division, 4th February 2016 ruling in civil case *UAB „GNBLIT Kaunas Logistics“ v. AB SEB bankas*, No. 2A-53-186/2016; The Supreme Court of Lithuania, Civil division, 5th July 2016 ruling in civil case *UAB „GNBLIT Kaunas Logistics“ v. AB SEB bankas*, No. 3K-3-352-219/2016 u.c.

²⁰ the Supreme Court of Lithuania, Civil division, 1st June 2010 ruling in civil case *UAB „BFSG“ v. UAB „Ringesta“*, No. 3K-3-256/2010; The Supreme Court of Lithuania, Civil division, 15th March 2012 ruling in civil case *T. K. v. V. S. ir Z. Š.*, No. 3K-3-97/2012; The Supreme Court of Lithuania, Civil division, 5th July 2016 ruling in civil case *UAB „GNBLIT Kaunas Logistics“ v. AB SEB bankas*, No. 3K-3-352-219/2016

²¹ The Supreme Court of Lithuania, Civil division, 4th February 2004 ruling in civil case *UAB „NCC Statyba“ v. UAB DK „Lindra“*, No. 3K-3-99/2004 and

attiecībā uz vienkāršās vai nosacījuma garantijas vietu un iezīmēm valsts tiesību sistēmā ir daudz neskaidrāka un muldinošāka nekā iepriekšējos jautājumos, jo šis hibrīds nav attiecināms ne uz bankas garantiju, bet uz galvojumu²².

Lietuvas tiesību doktrīnā šī situācija ir vēl sarežģītāka, jo studiju procesam paredzētie ierobežotie izdevumi nesniedz visaptverošu analīzi par garantijas institūtu un tā jautājumiem, pamatojoties uz šajā darbā analizētajiem dokumentiem, kas noteikti ar minētajiem starptautiskajiem dokumentiem, salīdzinājumā ar tiesību doktrīnu starptautiskajā līmenī²³. Tādējādi pastāv nenovēršama nepieciešamība veikt izsmelšu un vispusīgu garantijas institūta un bankas garantijas tiesisko attiecību analīzi Lietuvas tiesībās. Tāda pati nepieciešamība veikt šādu analīzi par šo jautājumu ir aktuāla arī Latvijas tiesību sistēmā, jo Latvijas Republikas Civillikuma (turpmāk tekstā Latvijas Civillikums)²⁴ nesatur speciālas tiesību normas, kas regulē garantijas tiesisko institūtu un bankas garantijas tiesiskās attiecības. Tomēr Latvijas tiesību sistēmā eksistē šie izpildes saistību tiesiskie pasākumi, kas balstīti uz to pirmreizējo izdevumu atbilstoši starptautiskajiem dokumentiem, un tas

---

20th April 2005 ruling in civil case *VĮ „Centrinė projektų valdymo agentūra“ v. UADB „Industrijos garantas“*, No. 3K-3-172/2007 u.c.

²² The Supreme Court of Lithuania, Civil division, 5th January 2006 ruling in civil case *UAB „ERGO Lietuva“ v. UAB „PZU Lietuva“*, No. 3K-7-2/2006.

²³ Juodka R. (2006). *Teisinės kredito rizikos mažinimo priemonės*: monografija. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, p. 961; Ambrasienė D., Baranauskas E., Bublienė D. et al. (2006). *Civilinė teisė. Prievolių teisė*: vadovėlis.

Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras, p. 607; Katkus V. (2000). *Šiuolaikinės bankininkystės principai*. Vilnius: Lietuvos bankininkystės, draudimo ir finansų institutas, p. 255; Mikelėnas V. (2003). *Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras: Šeštoji knyga. Prievolių teisė (I)*. Pirmasis leidimas. Vilnius: Justitia, p. 531 u.c.

²⁴ Civil law of the Republic of Latvia (Civiltiesības). Valdības Vēstnesis, 20.02.1937, No. 41:

www.vvc.gov.lv/export/sites/default/docs/LRTA/Likumi/The_Civil_Law.doc [aplūkots 16.05.2016]

nenodrošina pienācīgus apstākļus, kas papildus galvojumam ļautu izstrādāt citus neatkarīgus saistību izpildes instrumentus.

Šajā sarežģītajā situācijā, kad šim konkrētajam garantijas veidam Lietuvas un Latvijas tiesībās nav veltīts pietiekami daudz uzmanības, lai gan starptautisko regulējumu par šīm tiesiskajām attiecībām veido šajā darbā analizētie starptautiskie dokumenti, rodas nepieciešamība veikt šīs bankas garantijas visaptverošu analīzi, lai novērtētu tā regulējuma efektivitāti Lietuvas tiesībās un atbilstību starptautiskajos dokumentos ietvertajam pirmā pieprasījuma garantijas regulējumam un pamatotu nepieciešamību valsts tiesību sistēmā ieviest tāds saistību izpildes instrumentus, kurus Latvijas tiesības akti neregulē. Tiecoties pēc civiltiesiskās apgrozības stabilitātes un uzticamības, nepieciešams, lai šo valstu tiesību aktos noteiktais garantijas institūta atsevišķais regulējums pēc iespējas atbilst starptautiskajai un visu valstu kopējai praksei un uzņēmējdarbības attīstībai tiek traucēts, cik maz vien iespējams.

Tā kā Lietuvas un Latvijas tiesību doktrīnā bankas garantijas tiesiskās attiecības nav analizētas no salīdzinošā viedokļa, šāds pētījums būtu noderīgs, lai novērtētu, vai pirmā pieprasījuma garantijas regulējums starptautiskajos dokumentos un bankas garantijas lakoniskais tiesiskais regulējums Lietuvas tiesību aktos nerada šķēršļus ārvalstu vai starptautiskās uzņēmējdarbības attīstībai Lietuvas tirgū un Lietuvas uzņēmējdarbības integrācijai pasaules tirgos.

Promocijas darbā analizēta arī Krievijas tiesiskā regulējuma pieredze bankas garantijas tiesisko attiecību regulēšanā. Šis valsts tiesību sistēmas normatīvās prakses izvērtēšanas nepieciešamību noteica vairāki būtiski kritēriji, un viens no vissvarīgākajiem ir fakts, ka Krievijas un Lietuvas banku garantijas tiesisko attiecību regulēšanas prakse ir diezgan tuva, jo Krievijas Federācijas Civilkodeksa 368.–379. panta noteikumi paredz pēc būtības Lietuvas Republikas Civilkodeksa 6.90.–6.07. panta noteikumiem līdzīgu regulējumu ar tikai dažām atšķirībām.

Pateicoties bankas garantijas regulējuma līdzībai šajās tiesiskajās sistēmās, ir nodrošināta bāze daudz visaptverošākai un pamatīgākai šo tiesisko attiecību regulējuma salīdzinošajai analīzei, jo Krievijas tiesību doktrīna par bankas garantiju tēmu ir ievērojami bagātāka nekā Lietuvas gadījumā, kur ne tikai izskaidrota un izstrādāta Krievijas likumdevēja tiesiskā doma, bet arī rosinātas daudzas diskusijas par bankas garantijas tiesiskā regulējuma pieņemamību, pamatojoties uz starptautiskiem standartiem, ko nosaka iepriekš minētie starptautiskie dokumenti, un civiltiesiskā institūta jautājumus diezgan plaši pētījuši zinātnieki, piemēram, О. Рузакова, Л. Михеева²⁵, Н.Ю. Рассказова²⁶, Л.А. Бирюкова²⁷, Р. Бевзенко²⁸, С.Л. Ермаков²⁹ un daudzi citi autori, kas minēti pēdējā nodaļā „Literatūras un avotu saraksts” Šo zinātnieku veikto pētījumu rezultāti par minēto civiltiesību institūtu, kā arī to veidotā jaunā attieksme pret šiem jautājumiem un kritiskais vērtējums ir būtisks, it īpaši Lietuvas tiesību doktrīnai un tās bagātināšanai, tieši valstu tiesiskā regulējuma līdzības dēļ. Vēl viens būtisks aspekts, kas pamato nepieciešamību izvērtēt arī Krievijas tiesiskā regulējuma praksi, ir ciešās tirdzniecības attiecības starp Krieviju, Lietuvu un Latviju un starp Krieviju un Eiropas Savienību kopumā. Šajā tirdzniecības telpā pirmā pieprasījuma garantija tiek izmantota visai plaši. Lai gan dažādu Eiropas Savienības

---

²⁵ Рузакова О., Михеева Л. (2010). *Залог, банковская гарантия и другие способы обеспечения исполнения обязательств. Постатейный комментарий главы 23 Гражданского кодекса Российской Федерации*. Москва: Статут, 240 стр.

²⁶ Рассказова Н.Ю. (2005). *Банковская гарантия по российскому законодательству*. Москва: Статут, 245 стр.

²⁷ Бирюкова Л.А. (2004). *Банковские гарантии: теория и практика*. Москва: Спарк, 159 стр.

²⁸ Бевзенко Р. (2015). *Обеспечение обязательств (залог, поручительство, гарантия)*. Москва: Статут, 529 стр.

²⁹ Ермаков С.Л. (2006). *Банковская гарантия в кредитных сделках*. Москва: АНК ИЛ, 248159 стр.

valstu politisku lēmumu dēļ starptautiskā tirdzniecība ar Krieviju pašlaik ir ierobežota, piemērojot ekonomiskās sankcijas, Eiropas Savienība vēl joprojām ir Krievijas Federācijas lielākā tirdzniecības partnere, īpaši pēc tam, kad šī valsts 2012. gadā kļuva par Pasaules Tirdzniecības organizācijas pilntiesīgu locekli³⁰. Tāpat starptautiskās tirdzniecības statistikas dati liecina par ciešām attiecībām starp Lietuvu un Krieviju, jo saskaņā ar Lietuvas Republikas Valsts statistikas departamenta datiem šī valsts ir Lietuvas lielākā eksporta un importa partnere starptautiskajā tirgū³¹. Šajā sakarā pieaug pirmā pieprasījumu (bankas) garantijas nozīme, jo tā ir, pirmkārt, starptautiskās uzņēmējdarbības instruments. Tāpēc rodas objektīva nepieciešamība likvidēt šķēršļus šajās tirdzniecības attiecībās un veicināt starptautiskās tirdzniecības darbību, pareizi novērtējot iespējamus traucējumus, kas izriet no valsts garantijas institūta normatīvās prakses.

Turklāt, novērtējot ar šo jautājumu saistītā regulējuma pieredzi citās valstīs – Rietumeiropas valstīs, situācija ar pirmā pieprasījuma garantijas regulējumu nacionālajās tiesību sistēmās atšķiras no situācijas Krievijas un Lietuvas regulējuma praksē. Francijas tiesību sistēmā 1982. gadā³² Augstākā tiesa un 2006. gadā likumdevējs atzina neatkarīgu garantiju par līgumu

---

³⁰ The European Commission Press release: Trade in goods with Russia of the Directorate-General for Trade, 2016: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_113440.pdf [aplūkots 16.05.2016]; The European Commission Press release: EU welcomes Russia's WTO accession after 18 years of negotiations, 2012: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-906_en.htm?locale=en [aplūkots 16.05.2016].

³¹ The official data of the Department of Statistics of the Republic of Lithuania about Lithuanian export and import: <http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectVarVal/Define.asp?Maintable=M6050106&PLanguage=0> [aplūkots 16.05.2016].

³² Drobnig U. (2007). *Principles of European law. Personal security*. Selier: European law publishers, p. 461

sui generis, izdarot grozījumus Civillkodeksa 2321. pantā, kas sniedz tikai īsu un vispārīgu šādu tiesisko attiecību definīciju, lai regulētu neatkarīgu garantiju, nosakot tā definīciju, ļaunprātības izmantošanas un krāpšanas izņēmuma gadījumus un aizstāvības iespējas³³. Savukārt Vācijā Civillkodekss neietver konkrētas tiesību normas pirmā pieprasījuma garantijas (bankas garantijas) tiesisko attiecību regulēšanai un, atšķirībā no Lietuvas tiesību aktiem, pat nedefinē garantijas tiesisko institūtu kā tādu³⁴. Vācijas likumdevējs, atsaucoties uz saistību izpildes neatkarīgo līdzekļu iespējamo formu daudzveidību, atteicās iekļaut Civillikumā speciālas ar šo jautājumu saistītas normas³⁵. Savukārt Apvienotās Karalistes gadījumā ir jāpievērš uzmanība faktam, ka šī tiesību sistēma ir balstīta uz tiesu praksi, ir attīstījusies no tiesu prakse un to veido tiesu prakse un izpratne par to, tāpēc zinātnieki ir novērojuši, ka šajā tiesu praksē, kuras neatņemama sastāvdaļa ir neskaitāmi visdažādākie civiltiesiskie strīdi, pastāv diezgan daudz un dažādi šajā tiesību sistēmā atzīti saistību izpildes neatkarīgie līdzekļi, sākot ar rezerves kredītvēstulēm, akreditīviem un izpildes garantijām un beidzot ar garantijām, kas tiesu praksē ir reti definētas tieši kā pirmā pieprasījuma garantijas, pamatojoties uz šajā promocijas darbā aplūkotajiem starptautiskajiem dokumentiem³⁶. Šādā neskaidrā tiesu praksē, kas nespēj skaidri norobežot pirmā pieprasījuma garantijas no

---

³³ Civil Code of France. *Mise A Jour Legifrance* 21.02. 2006, No. 2006-164: http://lp.ru/files/filemanager/file/grazhdanskiy_kodeks_francii_normy_ob_obe_spechenii_na_angliyskom_yazyke.pdf [aplūkots 16.05.2016].

³⁴ Civil Code of Federal Republic of Germany. *Federal Law Gazette (Bundesgesetzblatt)*, 1.10.2013, No. 3719 (the latest redaction): http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgb/ [aplūkots 16.05.2016]

³⁵ ³⁵ Drobnig U. (2007). *Principles of European law. Personal security*. Selier: European law publishers, p. 451; Anderson, R. G., von Bar C., Clive C., Oliphant, K., Evans-Jones, R., & Steven, A. (2010). *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law: Draft Common Frame of Reference (DCFR)*. Oxford University Press; Ed by, Vol. 3, p. 365

³⁶ Goode R. (2004). *Commercial Law*. 3rd edition. N.Y.: Penguin Books, p. 848

citiem līdzīgiem saistību izpildes instrumentiem, pirmā pieprasījuma garantijas regulējuma detalizēta analīze šajā tiesību sistēmā ir diezgan sarežģīta. ASV tiesību sistēmā tās vēsturiskās attīstības rezultātā, kad tiesību praksē bija aizliegts izmantot garantijas, šodien komerciālajās attiecībās dominē šim nolūkam izmantojamās rezerves kredītvēstules³⁷. Vēl jo vairāk, tādas Rietumeiropas valstis kā Beļģija, Dānija, Itālija, Portugāle, Spānija, Grieķija, Zviedrija un citas savās nacionālajās tiesību sistēmās pazīst un atzīst šīs tiesiskās attiecības kā saistību izpildes neatkarīgu instrumentu, taču tās nepieņem īpašu ar likumu noteiktu tiesisko regulējumu, lai regulētu pirmā pieprasījuma garantijas darbību³⁸. Neskatoties uz to, Centrāleiropā ir vēl vairāk valstu, kuru likumdevēji ir izvēlējušies regulēt pirmā pieprasījuma garantiju savā nacionālajā tiesību sistēmā tādā pašā veidā, kā tas ir izdarīts Krievijas un Lietuvas nacionālajās tiesību sistēmās. Viens no šādiem piemēriem ir Čehijas Republikas regulējuma prakse, un šīs valsts Civilkodekss ietver konkrētas tiesību normas, lai regulētu finanšu garantiju 2029.-2039³⁹ pantā, bet otrs piemērs ir Ungārija un tās Civilkodekss, kas ietver konkrētas tiesību normas, lai regulētu garantiju 6:431.-6:438.⁴⁰ pantā. Neskatoties uz to, ka šādu tiesisko attiecību definēšanai tiek lietoti specifiski garantijas termini, šo valstu tiesiskā regulējuma struktūra ir ļoti līdzīga Krievijas un Lietuvas bankas

---

³⁷ Ellinger P., Neo D. (2010). *The Law and Practice of Documentary Letters of Credit*. Oxford: Hart Publishing, p. 178

³⁸ Drobnig U. (2007). *Principles of European law. Personal security*. Selier: European law publishers, p. 451; Anderson, R. G., von Bar C., Clive C., Oliphant, K., Evans-Jones, R., & Steven, A. (2010). *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law: Draft Common Frame of Reference (DCFR)*. Oxford University Press; Ed by, Vol. 3, p. 362.

³⁹ Civil Code of the Czech Republic. Občanské právo, 3.02.2012, No. 89/2012. <http://www.czechlegislation.com/en/89-2012-sb> [aplūkots 16.12.2016].

⁴⁰ Civil Code of Hungary, No. V of 2013. Magyar Közlöny, 26.02.2013, No. 31: https://tdziegler.files.wordpress.com/2014/06/civil_code.pdf [aplūkots 16.12.2016]

garantijas regulējumam ar nelielām atšķirībām, un tas pats nacionālais regulējums pēc būtības atbilst izskatītajos starptautiskajos dokumentos sniegtajam pirmā pieprasījuma garantijas regulējumam.

Turklāt salīdzinošās analīzes nolūkā ir nepieciešams apsvērt līguma slēgšanas brīvības principu visās šajās nacionālajās tiesību sistēmās, kur ir nodrošināts īpaša garantijas veida tiesiskais regulējums (Lietuvas, Krievijas, Čehijas un Ungārijas tiesību akti), jo šie principi ļauj līgumslēdzējām pusēm brīzi slēgt līgumus un noteikt to savstarpējās tiesības un pienākumus pēc saviem ieskatiem, kā arī tās var slēgt citus līgumus, kas nav definēti valstu civiltiesībās (ja tie nav pretrunā ar likumu). Tātad, uz izskatītajiem starptautiskajiem dokumentiem balstīta pirmā pieprasījuma garantija var pastāvēt paralēli šādam īpaša garantijas veida nacionālajam regulējumam visās šajās valstu tiesību sistēmās, un tas pamato nepieciešamību salīdzināt šādus konkurējošus saistību izpildes instrumentus valstu, jo īpaši Lietuvas, Krievijas, Čehijas un Ungārijas, tiesību sistēmās.

Izpētes objekts. Šī promocijas darba izpētes objekts ir bankas garantijas tiesisko attiecību regulējums un tā īstenošana praksē Lietuvas tiesībās, vērtējot to attiecībā uz pirmā pieprasījuma garantijas regulējumu starptautiskajos dokumentos, proti, *URDG* noteikumiem, *UNCITRAL* konvenciju un *PECL* projektu, un salīdzinot to ar Krievijas, Čehijas un Ungārijas tiesību sistēmās ietverto nacionālo tiesisko regulējumu.

Izpētes priekšmets. Promocijas darba izpētes priekšmets ir bankas garantijas tiesisko attiecību regulējuma teorētiskais pamatojums un problemātiskie aspekti Lietuvas tiesībās, vērtējot to attiecībā uz pirmā pieprasījuma garantijas regulējumu starptautiskajos dokumentos, proti, *URDG* noteikumiem, *UNCITRAL* konvenciju un *PECL* projektu, un salīdzinot to ar Krievijas, Čehijas un Ungārijas tiesību sistēmās ietverto nacionālo tiesisko regulējumu.

Izpētes mērķi un uzdevumi. Promocijas darba mērķis ir uzlabot un paplašināt bankas garantijas tiesisko regulējumu Lietuvas tiesību aktos, vērtējot to attiecībā uz pirmā pieprasījuma garantijas regulējumu starptautiskajos dokumentos, proti, *URDG* noteikumiem, *UNCITRAL* konvenciju un *PECL* projektu, un salīdzinot to ar Krievijas, Čehijas un Ungārijas tiesību sistēmās ietverto nacionālo tiesisko regulējumu.

Lai sasniegtu noteikto mērķi, promocijas darbā jāpievēršas šādiem mērķiem:

1) analizēt vispārīgus jautājumus par bankas garantijas tiesiskajām attiecībām Lietuvas tiesību aktos, vērtējot to attiecībā uz pirmā pieprasījuma garantijas regulējumu starptautiskajos dokumentos, proti, *URDG* noteikumiem, *UNCITRAL* konvenciju un *PECL* projektu, un salīdzinot to ar Krievijas, Čehijas un Ungārijas tiesību sistēmās ietverto nacionālo tiesisko regulējumu, t.i., par šo tiesisko attiecību veidošanās procesu, jēdzienu un struktūru, lai atklātu bankas garantijas tiesiskā institūta specifiku Lietuvas tiesību aktos, salīdzinot to ar līdzīgu instrumentu Lietuvas tiesību aktos – galvojumu un nosacījuma garantijām;

2) identificēt un sīkāk detalizētāk analizēt pirmā pieprasījuma garantijas tiesisko attiecību raksturīgākās iezīmes (ņemot vērā to, ka dažas no tām nav absolūtas un, pusēm vienojoties, tās var mainīt) lai atklātu to specifiku un vērtētu bankas garantijas Lietuvas tiesiskā regulējuma piemērotību šajā ziņā, vērtējot to attiecībā uz pirmā pieprasījuma garantijas regulējumu starptautiskajos dokumentos, proti, *URDG* noteikumiem, *UNCITRAL* konvenciju un *PECL* projektu, un salīdzinot to ar Krievijas, Čehijas un Ungārijas tiesību sistēmās;

3) identificēt un detalizēti analizēt pirmā pieprasījuma garantijas tiesisko attiecību darbības mehānisma problemātiskos aspektus, kuras rada vislielāko risku šo tiesisko attiecību pareizai funkcionēšanai praksē, pamatojoties uz starptautiskajos dokumentos, proti, *URDG* noteikumos, *UNCITRAL* konvencijā un *PECL* projektā, noteikto regulējumu un izvērtēt bankas

garantijas Lietuvas tiesiskā regulējuma atbilstību šim jautājumam, kā arī salīdzināt to ar citu valstu tiesību normām Krievijas, Čehijas un Ungārijas tiesību sistēmās.

Jāuzsver, ka, izpildot promocijas darba uzdevumu, tiks atbildēts uz promocijas darba hipotēzē izvirzīto īpaši svarīgo jautājumu.

Hipotēze. Bankas garantijas jaunas konceptuālas definīcijas izstrādāšana un tā piemērošanas mehānisma uzlabošana atrisinās problēmas, kas saistītas ar šādas garantijas pielietošanu praksē Lietuvas tiesību aktos.

Promocijas darba zinātniskā novitāte.

Kā minēts iepriekš par to, cik nozīmīga ir apspriežamā tēma, garantijas institūtam netiek veltīts pietiekami daudz uzmanības Lietuvas tiesībās, salīdzinājumā ar situāciju starptautiskajā komercdarbības praksē, īpaši izvērtējot Lietuvas tiesību doktrīnas izpēti. Pirmkārt, ir svarīgi atzīmēt, ka ārvalstu zinātnieki ir veikuši vairākus īpaši detalizētus pētījumus, kuros analizētas pirmā pieprasījuma garantijas tiesiskās attiecības. Zinātnieku, piemēram, G. Affaki⁴¹, R. Goode⁴², U. Drobnig⁴³, Christian von Bar et al.⁴⁴, N. Horn⁴⁵ u.c. pētījumi ir tieši vērsti uz komentāru sagatavošanu par starptautisko dokumentu regulējumu, proti, par *URDG* noteikumiem, *UNCITRAL*

---

⁴¹ Affaki G. (2001). *ICC Uniform Rules on Demand Guarantees. A User's Handbook to the URDG*. ICC Publication No. 631, p. 208.

⁴² Affaki G., Goode R. (2011). *Guide to ICC Uniform Rules for Demand Guarantees URDG 758*. S.A: ICC Publishing, p. 511.

⁴³ Drobnig U. (2007). *Principles of European law. Personal security*. Selier: European law publishers, p. 567.

⁴⁴ Anderson, R. G., von Bar C., Clive C., Oliphant, K., Evans-Jones, R., & Steven, A. (2010). *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law: Draft Common Frame of Reference (DCFR)*. Oxford University Press; Ed by, Vol. 3, p. 6100

⁴⁵ Horn N. (1999). *The U.N. Convention on Independent Guarantee and the Lex Mercatoria*. Roma: Centro di studi e ricerche di diritto comparato e straniero, p. 328

konvenciju un *PECL* projektu, lai detalizētāk izskaidrotu šo starptautisko dokumentu lakonisko regulējumu. Tikmēr plašāki pētījumi, ko veikuši citi autori, ir paredzēti, lai analizētu jautājumus par pirmā pieprasījuma garantijas tiesisko attiecību regulējuma praktisko piemērošanu, kas veidojas citu valstu nacionālajās tiesībās un, it īpaši, ja runa ir par pirmā pieprasījuma galvojumu, starp kuriem tiek minēti tādi zinātnieki kā R. Bertrams⁴⁶, M. Kurkela⁴⁷, A. Mugasha⁴⁸, I. Svarca⁴⁹, M. Kelly-Louw⁵⁰ u.c., savukārt citi autori cenšas analizēt atsevišķus pirmā pieprasījuma garantijas darbības mehānisma problemātiskos jautājumus, izdodot šaurākas publikācijas, proti, N. Enonchong⁵¹, R. Goode⁵², D. Horowitz⁵³, G.T. McLaughlin⁵⁴ u.c. Promocijas darbā ir plaši analizēti arī Krievijas juridiskās doktrīnas pārstāvju pētījumi, lai izvērtētu bankas garantijas lakoniskā regulējuma

---

⁴⁶ Bertrams R. (2004). *Bank guarantees in International Trade: the law and practice of independent (first demand) guarantees and standby letters of credit in civil law and common law jurisdictions*. 3rd revised edition. Paris, New York: ICC Publishing, p. 562.

⁴⁷ Kurkela M. (2008). *Letters of credit and bank guarantees under international trade law*. 2nd ed. New York: Oxford University Press, p. 501.

⁴⁸ Mugasha A. (2003). *The Law of Letters of Credit and Bank Guarantees*. Federation Press, p. 311.

⁴⁹ Svarca I. (2010). *First Demand Bank Guarantees: First Demand Bank Guarantees for the Security of International Contractual Obligations*. Saarbrücken: VDM Verlag Dr. Müller, p. 68.

⁵⁰ Kelly-Louw M. (2009). *Selective legal aspects of bank demand guarantees: The main exceptions to the autonomy principle*. Saarbrücken: VDM Verlag, p. 568

⁵¹ Enonchong N. (2011). *The Independence Principle of Letters of Credit and Demand Guarantees*. London: OUP Oxford, p. 350

⁵² Goode R. (2003). *Legal Problems of Credit and Security*. 3rd edition. London: Sweet Maxwell, p. 397.

⁵³ Horowitz D. (2010). *Letters of Credit and Demand Guarantees: Defences to Payment*. Oxford: OUP Oxford, p. 272

⁵⁴ McLaughlin G.T. (2002). Exploring boundaries: a legal and structural analysis of the independence principle of letter of credit law. *Banking Law Journal*, No. 119, p. 145-166.

Krievijas tiesiskajā sistēmā problēmjaudājumus, reizēm atsaucoties uz vienu vai otru starptautisko dokumentu, kā arī šī civiltiesiskā institūta jaudājumus samērā plaši ir pētījuši, zinātnieki, piemēram, О. Рузакова, Л. Михеева⁵⁵, Н.Ю. Рассказова⁵⁶, Л.А. Бирюкова⁵⁷, Р. Бевзенко⁵⁸, С.Л. Ермаков⁵⁹ u.c. Pat vairāk, Krievijas zinātnieku pētījumi par atsevišķiem bankas garantijas institūta jaudājumiem ir publicēti dažādos tiesību zinātnes periodiskajos izdevumos: М.Е. Верстова⁶⁰, Д.А. Гаврин⁶¹, В.Г. Голышев⁶², И. Еремычева, С. Ермаков⁶³. Saistībā ar tiesību doktrīnu, kas ir tik labi attīstīta citās valstīs, situācija Lietuvas tiesību doktrīnā uzskatāma par diezgan sarežģītu, jo Lietuvas zinātnieku ierobežotie pētījumi nenodrošina garantijas institūta konkrētu problēmjaudājumu būtisku analīzi. Civilt kodeksa normas, kurās regulētas tiesiskās attiecības, lielākoties tiek komentētas studiju procesam

---

⁵⁵ Рузакова О., Михеева Л. (2010). *Залог, банковская гарантия и другие способы обеспечения исполнения обязательств. Постатейный комментарий главы 23 Гражданского кодекса Российской Федерации*. Москва: Статут, 240 стр.

⁵⁶ Рассказова Н.Ю. (2005). *Банковская гарантия по российскому законодательству*. Москва: Статут, 245 стр.

⁵⁷ Бирюкова Л.А. (2004). *Банковские гарантии: теория и практика*. Москва: Спарк, 159 стр.

⁵⁸ Бевзенко Р. (2015). *Обеспечение обязательств (залог, поручительство, гарантия)*. Москва: Статут, 529 стр.

⁵⁹ Ермаков С.Л. (2006). *Банковская гарантия в кредитных сделках*. Москва: АНК ИЛ, 248 стр.

⁶⁰ Верстова М.Е. (2005). Банковская гарантия и ее практическая применимость в таможенной сфере. *Внешнеторговое право*, No. 1(4), 9-11 стр.

⁶¹ Гаврин Д.А. (2003). Актуальные вопросы правового регулирования банковской гарантии. *Вестник Высшего Арбитражного Суда*, No. 11, 127-136 стр..

⁶² Голышев В.Г. (2003). Банковская гарантия: некоторые вопросы правовой природы. *Банковское право. Юрист*, No. 2, 14-35 стр.

⁶³ Еремычева И.И., Ермаков С.Л. (2003). Правовое регулирование и виды банковских гарантий. *Право и экономика.*, No. 12, 14-22 стр.

paredzētos izdevumos, kuros apskatītas saistību izpildes⁶⁴ metodes vai starptautisko norēķinu tēmas⁶⁵, ir jāvērtē arī Lietuvas Civilkodeksa⁶⁶. Šāda situācija Lietuvas tiesību doktrīnā ir neapšaubāmi vērtējama kā nepietiekama, tāpēc Lietuvas tiesībās ir neizbēgami vajadzīga sarežģīta un plaša analīze par garantijas institūtu un pirmā pieprasījuma garantijas tiesisko attiecību regulējumu. Ir panākta vienošanās, ka arī Lietuvas tiesību doktrīnā tiek tieši runāts par nepieciešamību veikt detalizētāku analīzi par šo saistību izpildes institūtu⁶⁷. Tādēļ šī promocijas darba zinātnisko novitāti veido fakts, ka Lietuvas tiesību doktrīnā garantijas institūta un bankas garantijas regulējums pirmo reizi ir analizēts sistemātiski, visaptveroši un izsmeljoši gan no teorētiskā, gan praktiskā aspekta, salīdzinot šīs tiesiskās attiecības ar pirmā pieprasījuma garantijas regulējumu šajā promocijas darbā analizētajos starptautiskajos dokumentos, proti, *URDG* noteikumos, *UNCITRAL* konvencijā un *PECL* projektā, kā arī ar citu valstu tiesību sistēmu noteikumiem šo tiesisko attiecību regulēšanā. Turklāt tas ir pirmais šāda veida promocijas darbs Lietuvā, kur šīs tiesiskās attiecības tiek analizētas ļoti detalizēti, lai izvērtētu šī jautājuma specifisko regulējumu Lietuvas tiesību aktos, kā arī tā efektivitāti salīdzinājumā ar regulējuma praksi citās valstīs un starptautiskajiem dokumentiem. Trūkst šādas detalizētas izpētes, kur tiek salīdzināti visi trīs šajā promocijas darbā analizētie dokumenti, īpaši ar valsts regulējuma īpatnībām,

---

⁶⁴ Juodka R. (2006). *Teisinės kredito rizikos mažinimo priemonės*: monografija. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, p. 961; Ambrasienė D., Baranauskas E., Bublienė D. et al. (2006). *Civilinė teisė. Prievolių teisė*: vadovėlis. Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras, p. 607

⁶⁵ Katkus V. (2000). *Šiuolaikinės bankininkystės principai*. Vilnius: Lietuvos bankininkystės, draudimo ir finansų institutas, p. 255

⁶⁶ Mikelėnas V. (2003). *Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras: Šeštoji knyga. Prievolių teisė (I)*. Pirmasis leidimas. Vilnius: Justitia, p. 531

⁶⁷ Pakalniškis V., Gumuliauskienė L., Dambrauskaitė A., Laurinavičius K. et al. (2013). *Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas: pirmieji dešimt galiojimo metų*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas: mokslo studija, p. 808

kas ietver pirmā pieprasījuma garantijas un bankas garantijas tiesiskās attiecības Krievijas tiesību doktrīnā un it īpaši Latvijas tiesību doktrīnā. Jāpiezīmē, ka situācija Latvijas tiesību doktrīnā ir pat vēl sarežģītāka, jo nav garantijas vai pirmā pieprasījuma garantijas speciāla regulējuma, un tā rezultātā šeit tiesību doktrīnā var atrast virkni tādu zinātnieku kā K. Čakste⁶⁸, E. Kalniņš⁶⁹, R. Neilands⁷⁰, K. Torgāna et al⁷¹ un citi pētījumus un viņu pētniecisko darbu publikācijas, kur tiek analizētas galvojuma tiesiskās attiecības, detalizēti izvērtē tādu saistību izpildes instrumentu darbības principus un īpatnības, kas nav salīdzināmi ar garantijas tiesisko institūtu. Tāpēc, Latvijas tiesību doktrīnā šādos apstākļos, jo īpaši, neveltot pienācīgu uzmanību Latvijas juridiskajā praksē pastāvošajām garantijas tiesiskajām attiecībām, ar šādu tiesisko attiecību fragmentāru analīzi, situācija ir uzskatāma par neatbilstošu šādu civiltiesisko attiecību attīstībai un popularitātei Latvijas tiesībās. Šis promocijas darbs ir nozīmīgs arī ar to, ka vairāk uzmanības pievērsts ne tikai iepriekš minēto tiesisko attiecību definīcijai un īpatnībām, bet arī noteiktajiem šādu tiesisko attiecību regulējuma īstenošanas problemātiskajiem aspektiem, kas rodas praksē. Jāatzīmē, ka šajā promocijas darbā veiktais pētījums ir nozīmīgs ne tikai šajā promocijas darbā analizētajām valstu tiesiskajām sistēmām, taču tam ir arī ievērojama nozīme starptautiskajā aspektā, bagātinot starptautisko komercdarbības tiesību doktrīnu, kas tiek veidota, pamatojoties uz iepriekš minētajiem dokumentiem, tā kā trīs starptautisko dokumentu, proti, *URDG* noteikumu, *UNCITRAL* konvencijas un *PECL* projekta, kam ir būtiska nozīme, veidojot

---

⁶⁸ Čakste K. (2011). *Civiltiesības*. Rīga: Zvaigzne ABC, p. 144

⁶⁹ Kalniņš E. (2011a). Galvojuma kā akcesoriska saistība. *Jurista Vārds*, No.19 (666); Kalniņš E. (2011b). Nozīmīgs Senāta spriedums par atsevišķiem galvojuma institūta problēmjaudājumiem. *Jurista vārds*, No. 29 (676)

⁷⁰ Neilands R. Galvena parādnieka statuss galvojuma prasība. *Jurista Vārds*, 2011.gada 1.marts, Nr.9 (656).

⁷¹ Torgāna K. et al. (2002). *Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.- 2400.p.)*. Rīga: Mans īpašums

kopējo attieksmi pret iepriekš minētajām valstu tiesiskajām attiecībām, regulējuma īpatnības ir sīki analizētas, apkopojot un salīdzinot tos ar citiem, it īpaši attiecībā uz pēdējo no minētajiem starptautiskajiem dokumentiem, proti, *PECL* projektu, jo trūkst Eiropas Savienības iestāžu uzmanības šādas iniciatīvas izvērtēšanai.

Promocijas darba praktiskā nozīme. Šis promocijas darbs ir būtisks gan teorētiskajiem, gan praktiskajiem aspektiem. Ņemot vērā to, ka promocijas darbā tiek analizēta mūsdienu tiesību doktrīna, kā arī pētījumu dati un iegūtie rezultāti piemērojami, izstrādājot teorētisko pamatu garantijas institūta un bankas garantijas tiesisko attiecību regulēšanai ne tikai Lietuvas tiesību doktrīnā, bet arī Latvijas un Krievijas tiesību doktrīnā, veidojot bagātāku un sistemātisku izpratni par šīm tiesiskajām attiecībām, to teorētisko pamatojumu un nodrošinot pamatu citu zinātnisko pētījumu izstrādāšanai, tāpēc šī pētījuma rezultāti ir svarīgi arī starptautiskajai tiesību doktrīnai, kas ir izveidota, pamatojoties uz iepriekš minētajiem starptautiskajiem dokumentiem, ko apstiprina arī fakts, ka šo trīs dokumentu, proti, *URDG* noteikumu, *UNCITRAL* konvencijas un *PECL* projekta, noteikumi šajā promocijas darbā ir detalizēti salīdzināti, lai izvērtētu to regulējuma efektivitāti, jo pēdējā dokumenta analizē it īpaši trūkst tiesību doktrīnas. Lai pamatotu šī promocijas darba praktisko nozīmi, jāvērtē fakts, ka šajā promocijas darbā ir analizēta garantijas institūta un bankas garantijas tiesisko attiecību regulējuma prakse Lietuvā salīdzinājumā ar citām izskatītajām tiesiskajām sistēmām, parādīta attieksme pret šajos iepriekš minētajos starptautiskajos dokumentos attēlotajām tiesiskajām attiecībām, izstrādātas attiecīgas teorētiskas un praktiskas problēmas, un pētījuma rezultātus var efektīvi izmantot Lietuvas tiesību sistēmā uzlabojot garantijas institūta un bankas garantijas tiesisko attiecību tiesisko regulējumu, izmantojot šī pētījuma rezultātā izstrādātos priekšlikumus, un šāda analīze ir aktuāla arī Latvijas tiesību sistēmā, kurā nav

ietverts īpašs tiesiskai regulējums pirmā pieprasījuma garantijas tiesisko attiecību reglamentēšanai valsts līmenī. Turklāt, Lietuvas tiesībās pastāvot tiesu praksei, kas ir vērtējama kritiski, šī pētījuma rezultāti ir īpaši nozīmīgi, veidojot bagātīgu Lietuvas tiesu praksi, kas atbilst starptautisko dokumentu regulējumam. Tāpēc, lai modernizētu esošo tiesisko regulējumu un efektīvi to pielāgotu tirgus vajadzībām, šī pētījuma rezultātu piemērošana attiecībā uz iepriekš minētajiem mērķiem Lietuvas tiesību sistēmā ir samērā reāls rezultāts. Promocijas darbam vajadzētu būt nozīmīgam civiltiesību un līgumtiesību zinātnē vispār, jo to varētu izmantot šo tiesību zinātnes priekšmetu mācību procesā un mācību disciplīnās.

Izpētes metodes: pētījums tika veikts, izmantojot dažādas pētījumu metodes. Galvenā pētījumu metode ir salīdzinošā juridiskā metode, kas tika izmantota, lai analizētu pirmā pieprasījuma garantijas tiesiskās attiecības regulējošo dažādu valstu tiesību sistēmu normatīvo aktu un starptautisko dokumentu salīdzinājumu. Tāpat plaši un konsekventi tika izmantotas citas pētījumu metodes, kas ir cieši saistītas ar iepriekš minēto analīzes veikšanas metodi un ļauj sasniegt šī pētījuma mērķi: juridisko dokumentu analīze, teoloģiskā, loģiskā, sistemātiskās analīzes un sintēzes pētījumu metode, kura tika izmantota, analizējot starptautiskos dokumentus un valstu tiesību aktus, kas regulē šīs tiesiskās attiecības, paskaidrojot to izdevēju patieso gribu, pētot un skaidrojot saistību starp dažādu tiesisko dokumentu regulējumu, sniedzot garantijas un pirmā pieprasījuma garantijas satura, nozīmes un mērķa loģisko un sistēmisko interpretāciju. Šajā promocijas darbā tika izmantotas arī dažas citas pētījumu metodes, taču tās tika pielietotas mazākā mērā kā iepriekš minētās metodes, t. i., lingvistiskā pētījumu metode galvenokārt tika izmantota, skaidrojot bankas garantijas jēdzienu, savukārt vēsturiskā pētījumu metode – atainojot garantijas tiesiskā institūta jēdzienu un tā attiecības ar galvojumu, kā arī definējot pirmā pieprasījuma garantijas jēdzienu.

Pētījuma rezultātu aprobācija. Šī promocijas darba pētījuma starprezultāti tika izmantoti šādās starptautiskās zinātniski praktiskajās konferencēs un publicēti kā konferences materiāli (pirmais tika publicēts starptautiskajā datu bāzē CEEOL):

1. Nemeikšis G. *Modernisation of a concept of the first demand guarantee in Lithuanian and Russian legal systems* // 4. starptautiskā zinātniski praktiskā konference „Mokslo ir studiju tendencijās globalizācijas šāļygomis“, Panevėžys College, Lietuva 2016. gads.

2. Nemeikšis G. *Legal Regulation of First Demand Guarantee in the Lithuanian Law: Problems and Their Solutions* // 17. starptautiskā zinātniski praktiskā konference „Competitive Enterprises in a Competitive Country“, biznesa augstskola “Turība”, Latvija, 2016. gads.

3. Nemeikšis G. *Guarantee Legal Institute: Some Problematic Aspects* // Daugavpils Universitātes 58. starptautiskā zinātniski praktiskā konference, Daugavpils Universitāte, Latvija, 2016. gads.

4. Nemeikšis G. *Abstract principle of first demand guarantee and its restrictions* // 3. starptautiskā zinātniski praktiskā konference Mokslo ir studiju tendencijās globalizācijas šāļygomis“, Panevėžys College, Lietuva, 2015. gads.

Promocijas darba struktūra

Promocijas darba struktūru noteica izvēlētais pētījuma objekts. Promocijas darbs sastāv no četrām daļām: a) ievads, kurā tiek pārskatīta veiktā izpēte, uzsvērts tēmas nozīmīgums, aprakstītas izmantotās metodes, kā arī citi kritēriji, kas raksturo promocijas darbu; b) paskaidrojuma iztirzājuma daļa ar galvenajiem apgalvojumiem (starpposma secinājumi) un ierosinājumi, kur izvēlētais izpētes objekts ir vispusīgi analizēts sīkāk; c) apkopoti izpētes rezultāti, ja ir paredzēti secinājumi; d) promocijas darba sagatavošanai izmantoto atsauču saraksts.

Promocijas darba paskaidrojuma iztirzājuma daļa sastāv no trim daļām. Promocijas darba pirmajā daļā apspriesti vispārēji jautājumi, kas saistīti ar garantijas tiesisko institūtu Lietuvas tiesību aktos. Šī iemesla dēļ šajā daļā ir sīkāk analizēts šo tiesisko attiecību jēdziens, to struktūra un attiecība starp garantiju un citiem līdzīgiem saistību izpildes instrumentiem Lietuvas tiesību aktos, balstot šo analīzi uz aplūkotajām valstu tiesību sistēmām un starptautisko dokumentu regulējumu (*URDG* noteikumi, *UNCITRAL* konvencija un *PECL* projekts). Turklāt analīze šajā daļā ir orientēta uz šī Lietuvas tiesību aktos pastāvošā civiltiesiskā institūta problemātisko aspektu analīzi, proti, par daudzveidīgo garantiju izpratni, šo tiesisko attiecību izcelsmi un attiecībām starp galvojumu un garantiju.

Otrā daļa ir viena no svarīgākajām šī promocijas darba daļām, jo tajā atklāta un ietverta analīze par vienu no garantijas veidiem, proti, pirmā pieprasījuma garantijas tiesisko attiecību īpatnības promocijas darbā izskatītajās nacionālo tiesību sistēmās un starptautiskā regulējuma praksē (*URDG* noteikumi, *UNCITRAL* konvencija un *PECL* projekts). Pētījumu veica no diviem svarīgiem šī jautājuma aspektiem, t.i., pirmkārt, lai atklātu pirmā pieprasījuma garantijas tiesisko attiecību specifiku, tika analizēts šo tiesisko attiecību jēdziens un identificētas un pētītas šo tiesisko attiecību sešas galvenās iezīmes un, otrkārt, tika vērtēts, kā šīs sešas iezīmes ir iedibinātas bankas garantijas Lietuvas tiesību regulējumā un kā tās tiek piemērotas tiesu praksē.

Pēdējā, trešajā šī promocijas darba daļā tika identificēti un padziļināti pētīti tie pirmā pieprasījuma garantijas darba mehānismu galvenie problemātiskie aspekti, kas rada lielāko risku šo tiesisko attiecību pareizai funkcionēšanai saskaņā ar pētīto starptautisko dokumentu regulējumu, t. i., šādas garantijas stāšanās spēkā un izbeigšanās, kreditora prasījumam piemērojamie kritēriji, kreditora atteikuma maksāt saskaņā ar pirmā pieprasījuma garantiju specifika un tiesisko aizsardzības

līdzekļu nozīme. Jāatzīmē, ka visu šo promocijas darba daļu vispārējā analīze ir balstīta uz salīdzinājumu, lai identificētu Lietuvas tiesību sistēmu regulējuma un šo jautājumu regulējošos starptautiskajos dokumentos ietverto noteikumu specifiku.

SECINĀJUMI UN PIEDĀVĀTIE RISINĀJUMI

Hipotēzes novērtējuma kopsavilkums. Pētījuma hipotēze apstiprinājās. Garantijas institūta un bankas garantijas tiesisko attiecību tiesiskā regulējuma Lietuvas tiesību sistēmā analīze, kā arī tā praktiska īstenošana ir pierādījusi, ka šāda veida tiesiskās attiecības valstu tiesību aktos netiek pienācīgi regulētas un esošais tiesiskais regulējums nav pietiekami efektīvs. Tā kā noteikumi ir diezgan lakoniski, tad daudziem nozīmīgiem jautājumiem vispār nav nekādu noteikumu salīdzinājumā ar starptautiskajiem dokumentiem – *URDG* noteikumiem, *UNCITRAL* konvenciju un *PECL* projektu. Tas attiecas uz šādu tiesisko attiecību konceptuālu definīciju, kā arī uz risinājumiem praktiskajām problēmām, kas rodas, lietojot esošo tiesisko regulējumu, un tāda garantijas darba mehānisma pielietojumu, kas ir balstīts uz starptautisko regulējumu nacionālajās tiesību sistēmās. Tādējādi garantijas institūta un bankas garantijas tiesisko attiecību tiesiskais regulējums ir jāuzlabo, ņemot vērā secinājumus un ieteikumus, pamatojoties uz pētījumu rezultātiem.

I Vispārīgie jautājumi par bankas garantiju Lietuvas tiesību aktos pirmā pieprasījuma garantijas kontekstā

1. Secinājums: Lietuvas lakoniskais tiesību regulējums attēlo abstraktāku bankas garantijas jēdzienu nekā aplūkotie starptautiskie dokumenti, turklāt Lietuvas tiesību aktos tiek lietota neskaidrāka garantijas terminoloģija. Sistemātiskā analīze līdz ar aplūkoto starptautisko dokumentu regulējumu un citu valstu nacionālo tiesisko regulējumu palīdz padarīt bankas

garantijas jēdzienu Lietuvas tiesību aktos daudz skaidrāku. Tiešā pirmā pieprasījuma garantijas struktūra rāda kritiski novērtētas un nepārliciecināmas attiecības starp galvotāju un debitoru, kā arī kreditoru. Tiesību doktrīna rosina nopietnas, pamatotas diskusijas par prevalējošo spēkā neesošo pieeju par līguma ietvaros nodrošinātu bankas garantiju kā vienpusēju vienošanos, pamatojoties uz reāliem piemēriem.

Ieteikums:

1.1. Lai saglabātu bankas garantijas vispārējo definīciju, kas ietverta Lietuvas Civilt kodeksa 6.90. panta 1. punktā, kurā tas definēts kā galvnieka vienpusējs darījums, Lietuvas Civilt kodeksa 6.92. panta 2. punkta noteikums ir jāmaina, izsakot to šāda redakcijā: „gadījumā, ja galvnieks neizpilda saistības, ko tas ir uzņēmis ar garantiju, vai izpilda tās neatbilstīgi, viņa atbildību pret kreditoru par zaudējumiem, kas tam radušies garantijas neizpildes dēļ, neierobežo ar summu, par kuru tika dota garantija”, savukārt Lietuvas Civilt kodeksa 6.93. panta 4. punkta noteikums ir jāmaina, izsakot to šādā redakcijā: „kreditora pieprasījums par bankas garantijas izpildi ir jāiesniedz galvniekam rakstveidā, pievienojot visus nepieciešamos dokumentus”.

1.2. Lai praktiskos nolūkos bankas garantiju definētu kā heterogēnu pēc būtības, Lietuvas Civilt kodeksa 6.90. panta 1. punkts ir jāmaina, izsakot to šādā redakcijā: „1. Garantija ir galvnieka vienpusēja saistība, *kas balstīta uz vienošanos par garantijas došanu*, ar kuru viņš apņemas garantijā norādītās summas apmērā uzņemties pilnu vai daļēju atbildību pret citu personu (kreditoru), ja persona (debitors) neizpilda savas saistības vai izpilda tās neatbilstīgi; tāpat galvnieks, iestājoties zināmiem nosacījumiem, apņemas atlīdzināt kreditoram zaudējumus (debitora maksātnespējas un citos gadījumos)”.

2. Secinājums: Lai gan galvojuma tiesiskais institūts ir cēlies no romiešu tiesībām un gadsimtu laikā nacionālajās tiesībās

sistēmās nav daudz mainījies, jauna garantijas institūta un bankas garantijas īpaša regulējuma izveidošana Lietuvas tiesību aktos rada nopietnus draudus šī instrumenta asimilēšanai valstu tiesību sistēmās, ko apliecina tiesu prakse un tiesību doktrīnas pētījumu tendences.

2. Ieteikums: Lietuvas tiesību aktos ir jāizmanto četru kritēriju sistēma, lai nošķirtu atšķirīgos bankas garantijas un galvojuma tiesiskos institūtus – saistību raksturu, aksesoritāti, atbildības raksturu un tvērumu, kas tika identificēts un analizēts šajā promocijas darbā. Lai gan šādi nošķiršanas kritēriji ir zaudējuši savu kategoriskumu civiltiesisko attiecību dažādības un mainības dēļ, to sistēmiska pielietošana juridiskajā praksē ļauj efektīvi nodalīt šos civiltiesību institūtus Lietuvas tiesību aktos.

3. Secinājums: Nosacījuma garantija, kas pēc būtības neatbilst bankas garantijas definīcijai, ir diezgan iespaidīgs saistību izpildes nodrošināšanas pasākums, kas noteikt Lietuvas Civilkodeksā. Šāds regulējums ir pārmērīgs un minētās nošķiršanas dēļ rada daudz neskaidrību juridiskajā praksē, kā arī neatbilst aplūkoto starptautisko dokumentu regulējumam, kurš diferencē saistību izpildes līdzekļus pēc to abstraktuma.

3. Ieteikums: Lietuvas Civilkodekss ir jāgroza, ierobežojot garantijas tiesiskā institūta vispārīgos noteikumus, kas ietverti Lietuvas Civilkodeksa 6.90.-6.92. punktā, un jāieļauj tie normā „Bankas garantija” šādā redakcijā: 3. piespiedu pasākums „Bankas garantija” un 6.90-6.92. punktā – „Bankas garantijas jēdziens”, „Bankas garantijas forma” un „Galvnieka saistības ierobežojums bankas garantijā”. Tā kā šīs Lietuvas Civilkodeksa tiesību normas regulē tikai vispārīgus ar garantiju tiesisko institūtu saistītus jautājumus, šādi grozījumi neradītu negatīvu ietekmi uz bankas garantijas tiesiskā regulējuma specifiku civiltiesībās.

4. Secinājums: Visi trīs aplūkotie starptautiskie dokumenti veido liberālu attieksmi pret galvinieku, kurš varētu nodrošināt pirmā pieprasījuma garantiju. Šī iemesla dēļ Lietuvas tiesību sistēma ierobežo to personu loku, kas varētu nodrošināt bankas garantiju, un tādējādi nodrošināt minēto attiecību stabilitāti un uzticamību, neatbilst starptautisko dokumentu regulējumam un nevajadzīgi ierobežo visu civiltiesiskā apgrozījuma subjektu iespējas mērķtiecīgi ieviest šādu saistību izpildes līdzekli.

4. Ieteikums: Lietuvas Civilkodeksa 6.93. panta 1. punkta noteikumi ir jāformulē atbilstoši *URDG* noteikumu 2. panta a. punktam un *UNCITRAL* konvencijas 2. panta 1. punktam, veidojot tipveida un neizsmelošu subjektu sarakstu, kuri varētu nodrošināt pirmā pieprasījuma garantiju saskaņā ar minētajiem noteikumiem, t. i., Lietuvas Civilkodeksa 6.93. panta 1. punkts ir jāmaina, izsakot to šādā redakcijā: „saskaņā ar bankas garantiju banka, kredītiestāde vai jebkura cita fiziska vai juridiska persona (galvinieks) rakstveidā apņemas maksāt debitora kreditoram garantijā noteikto naudas summu pēc kreditora pieprasījuma”.

5. Secinājums: Ir jāmodernizē Lietuvas Civilkodeksā ietvertais termina „bankas garantijaa” formulējums, jo tas ir uzskatāms par novecojušu saskaņā ar starptautisko dokumentu regulējumu un tiesību doktrīnu.

5. Ieteikums: Ir jāmaina novecojusī terminoloģija, kura vairs neatbilst aplūkotajos starptautiskajos dokumentos paustajam mūsdienu viedoklim par pirmā pieprasījuma garantiju, un Lietuvas Civilkodeksa 6.93.–6.97. pantā termins „bankas garantija” jāaizstāj ar precīzu terminu „pirmā pieprasījuma garantija” vai „neatkarīga garantija”, pamatojoties uz aplūkoto starptautisko normatīvo dokumentu regulējumu.

II Pirmā pieprasījuma garantijas visraksturīgāko iezīmju iekļaušana bankas garantijas Lietuvas tiesību regulējumā:

1. Secinājums: Abstraktuma princips ir īpašs juridiskais princips, kas ir tieši saistīts ar bankas garantiju, jo tas definē šādas saistības būtību, taču nav absolūts attiecībā pret tā nodrošinātās saistības principu. Tomēr Lietuvas Civilkodeksa regulējums nepamatoti definē šo principu kā absolūtu un piemērojamu nosacījuma garantijai, radot pusēm ar šo jautājumu saistītas kļūdainas ekspektācijas. Turklāt Lietuvas tiesu prakse nepamatoti uzskata minimālās attiecības starp bankas garantiju un tās nodrošinātā principa saistību kā pamatojumu tam, ka šīm līdzekļiem tiek piedēvēta aksesoritāte.

Ieteikumi:

1.1. Lai bankas garantijas tiesiskajām attiecībām piešķirtu Lietuvas Civilkodeksa 6.90. panta 2. punktā noteikto abstraktuma iezīmi un atceltu tā absolūto piemērošanu, šīs normas ir jāpārnes uz Lietuvas Civilkodeksa 6.93. pantu, kas ir jāmaina, papildinot ar šādā redakcijā izteiktu 5. punktu: „5. Galvnieka saistība pret kreditoru nav atkarīga no pamata saistības, ar kuru ir nodrošināta tās izpilde; garantija ir neatkarīga saistība, bet tā nav absolūta attiecībā pret pamata saistību”.

1.2. Ir jāizstrādā Lietuvas tiesām saistošas vadlīnijas par to, kā ir tieši jāievēro Lietuvas Civilkodeksa 6.90. panta 2. punktā noteiktā bankas garantijas neatkarība, lai nodrošinātu, ka bankas garantijas un pamata saistības minimālās attiecības nepiešķir šim līdzeklim aksesoritāti.

2. Secinājums: Princips *solvet et repete* ir balstīts uz to saistību prioritāti, kuras uzņēmiens galvnieks, lai maksātu noteiktu summu kreditoram saskaņā ar viņa lūgumu, un aizliegumu apstrīdēt šādu maksājumu, izolējot galvnieku no jebkuriem iespējamiem strīdiem starp parādnieku un kreditoru, izņemot krāpšanas un ļaunprātības gadījumus. Tomēr Lietuvas

Civilkodeksa 6.92. panta 5. punkts nav pietiekami precīzs un var nevajadzīgi mazināt kreditora spēju efektīvi apmierināt viņa prasījumu bankas garantijas ietvaros, tāpēc tas būtu jāpiemēro tikai kreditora izdarītas krāpšanas vai ļaunprātības gadījumā.

2. Ieteikums: Lietuvas Civilkodeksa 6.92. panta 5. punkts ir jāmaina, precizējot šīs tiesību normas piemērošanu, izsakot to šādā redakcijā: „5. Ja galvniekam kļūst zināms, ka garantijas nodrošinātā pamata saistība ir pilnībā izpildīta vai ir izbeigta cita iemesla dēļ, vai ir atzīta par spēkā neesošu, viņam ir nekavējoties par to jāinformē kreditors un debitors. Gadījumā, ja pēc šāda paziņojuma galvnieks saņem atkārtotu kreditora pieprasījumu izpildīt saistību, viņam tā ir jāapmierina tikai pēc tam, kad kreditors ir iesniedzis pierādījumus, ka saistība nav izbeigta un joprojām ir spēkā. *Šī kārtība ir piemērojama gadījumos, kad kreditora pieprasījumā veikt maksājumu bankas garantijas ietvaros ir vērojamas krāpšanas un ļaunprātības pazīmes*”.

3. Secinājums: Dokumentārais raksturs pieprasa, lai garantijas saistība būtu dokumentēta, un arī tās izpildei būtu jābūt balstītai uz dokumentiem, un daļa starptautisko dokumenti efektīvi risina nedokumentētu apstākļu problēmas, aizliedzot to pastāvēšanu šādās tiesiskajās attiecībās. Savukārt Lietuvas Civilkodeksa lakoniskais regulējums nereglamentē šo jautājumu.

3. Ieteikums: Lietuvas Civilkodeksa 6.91. pants ir jāmaina atbilstoši *UNCITRAL* konvencijas 6. panta c. un e. punktam un *URDG* noteikumu 7. pantam, papildinot šo pantu ar 2. punktu, kas izteikts šādā redakcijā: „2. Garantijas apstākļi, kas nepieprasa dokumentu iesniegšanu, tiek noraidīti”.

4. Secinājums: Stingra atbilstība nosacījumu principiem garantē visu tā dalībnieku interešu līdzsvarošānu, un *URDG* noteikumu regulējumā ir vērojama tendence definēt šī principa robežas un saturu, pamatojoties uz akreditīva regulējuma praksi, detalizētāk nekā *UNCITRAL* konvencijā. Tomēr Lietuvas un

tiesiskais regulējums nenodrošina detalizētus risinājumus attiecībā uz kreditora iesniegtu dokumentu atbilstību no standarta izrietošiem kritērijiem.

4. Ieteikums: Lietuvas Civilkodeksa 6.92. panta 4. punkts ir jāmaina atbilstoši *URDG* noteikumu 19. panta b. punktam, izsakot to šādā redakcijā: „4. Galviniekam ir tiesības atteikties apmierināt kreditora prasības, ja šis pieprasījums vai tam pievienotie dokumenti neatbilst garantijas nosacījumiem vai ja tie tika iesniegti pēc garantijas noteiktā termiņa iztecēšanas. *Galvinieka novērtētajos dokumentos ietvertajai informācijai nav jābūt identiskai, bet tā arī nedrīkst būt pretrunā ar datiem, kas norādīti tajos pašos dokumentos vai jebkurā citā dokumentā, kas uzliek informācijas sniegšanas pienākumu, vai pašā garantijā.* Galviniekam ir nekavējoties jāinformē kreditors par atteikšanos apmierināt kreditora prasību”.

5. Secinājums: Necedēšanas princips nozīmē prezumpciju, ka kreditoram ir aizliegts nodot tiesības trešām personām, pamatojoties uz šādu garantiju. Aplūkotie starptautisko dokumenti ietver šīs iezīmes dispozitīva rakstura normā, ierobežojot šīs prezumpcijas piemērošanu kreditora tiesībām nodot šādas garantijas ietvaros saņemtos naudas līdzekļus. Tomēr Lietuvas tiesību sistēmā minētā principa lietojums nav diferencēts.

5. Ieteikums: Lietuvas Civilkodeksa 6.95. pants ir jāmaina atbilstoši *URDG* noteikumu 33. pantam, *UNCITRAL* konvencijas 9. pantam un *PECL* projekta 3:108. panta 2. punktam, un ieviest papildu tiesību normu 6.95. panta 2. punktā, izsakot to šādā redakcijā: „2. 1. punkts nav piemērojams kreditora tiesībām cedēt naudas līdzekļus, ko tas ir saņēmis ar bankas garantiju”.

III Pirmā pieprasījuma garantijas darbības mehānisma jautājumu risināšana bankas garantijas regulējumā Lietuvas tiesību sistēmā:

1. Secinājums: *URDG* noteikumi un *UNCITRAL* konvencija piedāvā vairākus pamatotus iemeslus pirmā pieprasījuma garantijas izbeigšanai, ietverot plašu aprakstu par skaidriem četriem galvenajiem šo tiesisko attiecību izbeigšanas pamatojumiem. Taču Lietuvas civiltiesības neregulē visos šos pamatojumus, nepiešķirot pusēm tiesības izbeigt šīs tiesiskās attiecības, noslēdzot vienošanos starp kreditoru un galvinieku.

1. Ieteikums: Lietuvas Civilkodeksa 6.96. panta 1. punkts ir jāmaina, papildinot to ar 4. apakšpunktu, kas izteikts šādā redakcijā:

„1. Bankas garantiju izbeidz:

[...]

4) pamatojoties uz savstarpēju vienošanos starp kreditoru un galvinieku”.

2. Secinājums: Starptautiskie dokumenti nosaka konkrētas prasības kreditora pieprasījuma iesniegšanas vietai un gala termiņam, taču *URDG* noteikumi ir vienīgi, kas definē *force majeure* ietekmi uz kreditora pieprasījuma iesniegšanas kārtību un tā apmierināšanu, pagarinot gala termiņus. Tomēr bankas garantijas regulējums Lietuvas tiesību sistēmā neregulē šo jautājumu, neskatoties uz faktu, ka pašreizējais tiesiskais regulējums nerada pamatojumu šādas gala termiņu pagarināšanas pieejas piemērošanai.

2. Ieteikums: Lietuvas Civilkodeksa 6.93. pants ir jāmaina atbilstoši *URDG* noteikumu 26. pantam, papildinot to ar 5. punktu, kas izteikts šādā redakcijā: „5. Ja bankas garantijas termiņš beidzas laikā, kad kreditora pieprasījuma iesniegšana nav iespējama *force majeure* dēļ, šādu garantiju vienu reizi pagarina par 30 dienām, bet, ja kreditora pieprasījumu nevar apmierināt

force majeure dēļ, to apmierina pēc *force majeure* beigām pat tad, ja bankas garantijas termiņš tobrīd jau ir beidzies”.

3. Secinājums: Aplūkotie starptautiskie dokumenti prasa kreditoram tikai iesniegt apstiprinājumu par to, ka bankas garantijas nodrošinātā saistība ir pārkāpta, iesniedzot apstiprinošus dokumentus. Taču Lietuvas tiesību akti pārspēj šo prasību un nepamatoti uzliek kreditoram pienākumu noskaidrot, kādā veidā tika izdarīts bankas garantijas nodrošinātās saistības pārkāpums.

3. Ieteikums: Lietuvas Civilkodeksa 6.93. panta 4. punkts ir jāmaina, izsakot to šādā redakcijā: „4. Kreditora pieprasījums izpildīt bankas garantiju ir jāiesniedz galvniekam rakstveidā kopā ar visiem nepieciešamajiem dokumentiem. *Pieprasījumā ir jāapstiprina, ka debitors ir pārkāpis garantijas nodrošināto pamata saistību*”.

4. Secinājums: Kreditora dokumentu verifikācijas procedūrai ir noteiktais dažādas prasības, tomēr šīs procedūras ilgums ir vissvarīgākā prasība, jo tā ir saistīta ar efektīva kreditoram radīto zaudējumu atlīdzināšanas mehānisma aizsardzību, tāpēc bankas garantijas regulējumā Lietuvas tiesību sistēmā ir jādefinē vismaz šī procedūras maksimālais ilgums.

4. Ieteikums: Lietuvas Civilkodeksa 6.92. panta 3. punkts ir jāmaina, izsakot to šādā redakcijā: „3. Saņemot kreditora pieprasījumu izpildīt saistību, galvniekam ir nekavējoties jāinformē debitors un jāiesniedz viņam kreditora pieprasījuma un tam pievienoto dokumentu kopijas. *Galvniekam iesniegto kreditora dokumentu verifikācijas procedūra nedrīkst ilgt vairāk kā 7 darba dienas*”.

5. Secinājums: Starptautisko dokumentu viedokļi par personiskajām replikām un spēkā esamību (kreditora īstenota krāpšana un ļaunprātība), kas kalpo par pamatu galvnieka

atteikumam maksāt saskaņā ar pirmā pieprasījuma garantiju, atšķiras, un to saturs ir sīkāk izstrādāts *UNCITRAL* konvencijā un daļēji akceptēts *PECL* projektā. Turpretim Lietuvas civiltiesības neregulē personisko repliku akceptēšanas un lietojuma jautājumu, neskatoties uz priekšrocībām, ko sniedz šī galvinieka pamatojuma atteikties maksāt saskaņā ar bankas garantijas akceptēšana, kā arī fakts, ka reglamentējošo civiltiesisko attiecību dispozitīvā metode juridiskajā praksē pieļauj dažādus šī jautājuma risinājumus.

5. Ieteikums: Lietuvas Civilkodeksa 6.92. panta 4. punkts ir jāmaina, izsakot to šādā redakcijā: „4. Galviniekam ir tiesības atteikties apmierināt kreditora pieprasījumu, ja šis pieprasījums vai tam pievienotie dokumenti neatbilst garantijas nosacījumiem vai ja tie ir iesniegti pēc garantijas derīguma termiņa beigām. *Tāpat galviniekam ir tiesības veikt kreditora bankas garantijas pieprasījuma ieskaitu.* Galviniekam ir nekavējoties jāinformē kreditors par atteikumu apmierināt pieprasījumu”.

6. Secinājums: Tā kā pirmā pieprasījuma garantija nodrošina operatīvu parādnieka zaudējumu kompensāciju, tiesas iejaukšanās šajās tiesiskajās attiecībās ar tās pagaidu aizsardzības līdzekļiem ir vienīgais efektīvais līdzeklis, kas aizsargā debitoru pret iespējami krāpniecisku kreditora rīcību gadījumā, ja galvinieks atsakās noraidīt kreditora pieprasījumu. Tā kā dažādu aplūkoto starptautisko dokumentu viedoklis par šo jautājumu atšķiras, Lietuvas tiesību aktos tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu tiesas pagaidu aizsardzības līdzekļu atbildīgu piemērošanu, lai saglabātu pārmērīgos *solvet et repete* principa ierobežojumus.

6. Ieteikums: Lietuvas Civilkodeksa 6.92. pants ir jāmaina, papildinot to ar 6. punktu, kas izteikts šādā redakcijā: „6. Iestājoties apstākļiem, kas definēti šī panta 5. punktā, debitors var ierosināt pagaidu aizsardzības līdzekļu piemērošanu, taču ir

jāpamato šo līdzekļu piemērošanas ārkārtas nepieciešamība, ņemot vērā bankas garantijas specifiku”.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS

Speciālā literatūra

1. Affaki G. (2001). *ICC Uniform Rules on Demand Guarantees. A User's Handbook to the URDG*. ICC Publication No. 631, p 208.

2. Affaki G., Goode R. (2011). *Guide to ICC Uniform Rules for Demand Guarantees URDG 758*. S.A: ICC Publishing, p 511.

3. Ambrasienė D., Baranauskas E., Bublienė D. et al. (2006). *Civilinė teisė. Prievolių teisė: vadovėlis*. Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras, p. 607;

4. Anderson, R. G., von Bar C., Clive C., Oliphant, K., Evans-Jones R., Steven, A. (2010). *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law: Draft Common Frame of Reference (DCFR)*. Oxford University Press; Ed by, Vol. 3, p 6100.

5. Bertrams R. (2004). *Bank guarantees in International Trade: the law and practice of independent (first demand) guarantees and standby letters of credit in civil law and common law jurisdictions*. 3rd revised edition. Paris, New York: ICC Publishing, p 562.

6. Čakste K. (2011). *Civiltiesības*. Rīga: Zvaigzne ABC, p. 144

7. Christian von Bar et al. (2009). *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR)*. Study Group on a European Civil Code and the Research Group on EC Private Law (Acquis Group). Full Edition, Vol. 1. Munich: Sellier. European Law Publishers, p. 314.

8. Drobnig U. (2007). *Principles of European law. Personal security*. Selier: European law publishers, p 567.
9. Ellinger P., Neo D. (2010). *The Law and Practice of Documentary Letters of Credit*. Oxford: Hart Publishing, p. 178.
10. Enonchong N. (2011). *The Independence Principle of Letters of Credit and Demand Guarantees*. London: OUP Oxford, p. 350
11. Goode R. (2003). *Legal Problems of Credit and Security*. 3rd edition. London: Sweet Maxwell, p. 397.
12. Goode R. (2004). *Commercial Law*. 3rd edition. N.Y.: Penguin Books, p. 848
13. Horn N. (1999). *The U.N. Convention on Independent Guarantee and the Lex Mercatoria*. Roma: Centro di studi e ricerche di diritto comparato e straniero, p. 328
14. Horowitz D. (2010). *Letters of Credit and Demand Guarantees: Defences to Payment*. Oxford: OUP Oxford, p. 272
15. Juodka R. (2006). *Teisinės kredito rizikos mažinimo priemonės: monografija*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, p. 961;
16. Kalniņš E. (2011). Galvojuma kā akcesoriska saistība. *Jurista Vārds*, No.19 (666);
17. Kalniņš E. (2011). Nozīmīgs Senāta spriedums par atsevišķiem galvojuma institūta problēmjaudājumiem. *Jurista vārds*, No. 29 (676)
18. Katkus V. (2000). *Šiuolaikinės bankininkystės principai*. Vilnius: Lietuvos bankininkystės, draudimo ir finansų institutas, p. 255;
19. Kelly-Louw M. (2009). *Selective legal aspects of bank demand guarantees: The main exceptions to the autonomy principle*. Saarbrücken: VDM Verlag, p. 568
20. Kurkela M. (2008). *Letters of credit and bank guarantees under international trade law*. 2nd ed. New York: Oxford University Press, p 501.

21. McLaughlin G.T. (2002). Exploring boundaries: a legal and structural analysis of the independence principle of letter of credit law. *Banking Law Journal*, No. 119, p. 145-166.

22. Mikelėnas V. (2003). *Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras: Šeštoji knyga. Prievolių teisė (I)*. Pirmasis leidimas. Vilnius: Justitia, p. 531.

23. Mugasha A. (2003). *The Law of Letters of Credit and Bank Guarantees*. Federation Press, p. 311.

24. Neilands R. Galvena parādnieka statuss galvojuma prasība. *Jurista Vārds*, 2011.gada 1.marts, Nr.9 (656).

25. Pakalniškis V., Gumuliauskienė L., Dambrauskaitė A., Laurinavičius K. et al. (2013). *Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas: pirmieji dešimt galiojimo metų*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas: mokslo studija, p. 808

26. Svarca I. (2010). *First Demand Bank Guarantees: First Demand Bank Guarantees for the Security of International Contractual Obligations*. Saarbrücken: VDM Verlag Dr. Müller, p. 68.

27. Torgāna K. et al. (2002). *Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.- 2400.p.)*. Rīga: Mans īpašums

28. Бевзенко Р. (2015). *Обеспечение обязательств (залог, поручительство, гарантия)*. Москва: Статут, 529 стр.

29. Бирюкова J.I.A. (2004). *Банковские гарантии: теория и практика*. Москва: Спарк, 159 стр.

30. Верстова М.Е. (2005). Банковская гарантия и ее практическая применимость в таможенной сфере. *Внешнеторговое право*, No. 1(4), 9-11 стр.

31. Гаврин Д.А. (2003). Актуальные вопросы правового регулирования банковской гарантии. *Вестник Высшего Арбитражного Суда*, No. 11, 127-136 стр..

32. Голышев В.Г. (2003). Банковская гарантия: некоторые вопросы правовой природы. *Банковское право. Юрист*, No. 2, 14-35 стр.

33. Еремычева И.И., Ермаков С.Л. (2003). Правовое регулирование и виды банковских гарантий. *Право и экономика.*, No. 12, 14-22 стр.

34. Ермаков С.Л. (2006). *Банковская гарантия в кредитных сделках.* Москва: АНКИЛ, 248 стр.

35. Рассказова Н.Ю. (2005). *Банковская гарантия по российскому законодательству.* Москва: Статут, 245 стр.

36. Рузакова О., Михеева Л. (2010). *Залог, банковская гарантия и другие способы обеспечения исполнения обязательств. Постатейный комментарий главы 23 Гражданского кодекса Российской Федерации.* Москва: Статут, 240 стр.

Starptautiskie dokumenti un tiesību akti

37. United Nations Convention on Independent Guarantees and Stand-by Letters of Credit:

<http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/payments/guarantees/guarantees.pdf> [aplūkots 16.05.2016].

38. The International Standby Practices – ISP98. International Chamber of Commerce’s (ICC) Commission on Banking Technique and Practice. ICC publication No. 590: <http://store.iccwbo.org/content/uploaded/pdf/ISP%2098-International-Standby-Practices.pdf> [aplūkots 16.05.2016].

39. ICC Uniform Rules for Contract Guarantees. International Chamber of Commerce Publication No. 325, 2002.

40. ICC Uniform Rules for Demand Guarantees Including Model Forms. International Chamber of Commerce Publication No. 758, 2010.

41. Independent personal security. Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR).

http://ec.europa.eu/justice/policies/civil/docs/dcfr_outline_edition_en.pdf [aplūkots 16.05.2016]

42. ICC Uniform Rules for Contract Bonds. International Chamber of Commerce Publication No. 524, 2000

Valsts tiesību akti

43. Civil Code of the Republic of Lithuania. Valstybės žinios, 06.09.2000, No. 74-2262

44. Civil Code of Russian Federation (Гражданский кодекс Российской Федерации). Российская газета, 24.02.1996, No. 38: <http://docs.cntd.ru/document/9027690> [aplūkots 16.05.2016].

45. Civil law of the Republic of Latvia (Civiltiesības). Valdības Vēstnesis, 20.02.1937, No. 41: www.vvc.gov.lv/export/sites/default/docs/LRTA/Likumi/The_Civil_Law.doc [aplūkots 16.05.2016]

46. Civil Code of France. Mise A Jour Legifrance 21.02.2006, No. 2006-164: http://lp.ru/files/filemanager/file/grazhdanskiy_kodeks_francii_no_rmy_ob_obespechenii_na_angliyskom_yazyke.pdf [aplūkots 16.05.2016].

47. Civil Code of Federal Republic of Germany. Federal Law Gazette (Bundesgesetzblatt), 1.10.2013, No. 3719 (the latest redaction): http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgb/ [aplūkots 16.05.2016]

48. Civil Code of the Czech Republic. Občanské právo, 3.02.2012, No. 89/2012. <http://www.czechlegislation.com/en/89-2012-sb> [aplūkots 16.12.2016].

49. Civil Code of Hungary, No. V of 2013. Magyar Közlöny, 26.02.2013, No. 31: https://tdziegler.files.wordpress.com/2014/06/civil_code.pdf [aplūkots 16.12.2016].

Tiesu prakse

50. The Supreme Court of Lithuania, Civil division, 29th November 2012 ruling in civil case *UAB „Ikoda“ v. UAB „GLC Logistikos centras“*, No. 3K-3-537/2012,

51. The Supreme Court of Lithuania, Civil division, 5th July 2016 ruling in civil case *UAB „GNBLIT Kaunas Logistics“ v. AB SEB bankas*, No. 3K-3-352-219/2016

52. The Court of Appeal of Lithuania, Civil division, 4th February 2016 ruling in civil case *UAB „GNBLIT Kaunas Logistics“ v. AB SEB bankas*, No. 2A-53-186/2016;

53. The Supreme Court of Lithuania, Civil division, 1st June 2010 ruling in civil case *UAB „BFSG“ v. UAB „Ringesta“*, No. 3K-3-256/2010;

54. The Supreme Court of Lithuania, Civil division, 15th March 2012 ruling in civil case *T. K. v. V. S. ir Z. Š.*, No. 3K-3-97/2012;

55. The Supreme Court of Lithuania, Civil division, 4th February 2004 ruling in civil case *UAB „NCC Statyba“ v. UAB DK „Lindra“*, No. 3K-3-99/2004

56. The Supreme Court of Lithuania, Civil division, 20th April 2005 ruling in civil case *VĮ „Centrinė projektų valdymo agentūra“ v. UADB „Industrijos garantas“*, No. 3K-3-172/2007.

57. The Supreme Court of Lithuania, Civil division, 5th January 2006 ruling in civil case *UAB „ERGO Lietuva“ v. UAB „PZU Lietuva“*, No. 3K-7-2/2006.

Citi informācijas avoti

58. Wolfe J.T. (2015). *The Coming Financial Crisis: A Look Behind the Wizard's Curtain*. 2th ed. New York: Lisa Hagan Books.

59. Katasonov V. (2015). *The Second Wave of the Global Financial Crisis Is Just around the Corner*:<http://www.strategic-culture.org/news/2015/03/06/second-wave-global-financial-crisis-just-around-the-corner.html> [aplūkots 16.05.2016].

60. The European Commission Press release: Trade in goods with Russia of the Directorate-General for Trade, 2016: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_113440.pdf [aplūkots 16.05.2016];

61. The European Commission Press release: EU welcomes Russia's WTO accession after 18 years of negotiations, 2012: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-906_en.htm?locale=en [aplūkots 16.05.2016].

62. The official data of the Department of Statistics of the Republic of Lithuania about Lithuanian export and import: <http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectVarVal/Define.asp?Maintable=M6050106&PLanguage=0>[aplūkots 16.05.2016].